Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

ШОАТТА, 8 апрель, 1967 шу. № 41 (4366). Мах 2 кеп.

СЕРДАЛО
(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

ДОШ КХОАЧАШДЕ ДЕЗА

Ди тIехьа шерагIа яржаш латт Октябра 50 шу дизара сийна йола социалистически яхь. Дезача цIейна дикача совгIаташца накъабахара тIагIертта къахьегаш ба Нохч-ГIалгIайчен хьайбаш лелалераш.

Чакхъяьннай юбилейни шера хьалхара квартал. Мишта кхоачашду юбилейни шера тIайийца доккхий декхараш? Хьайбаш Iангара доахаш цхьайола халонаш нийсъеннаяле а бIаьсти тIехьаьнна енаяле а хьалхарча квартала итогаша хьагойт дуккхача колхозийи совхозийи фермай болхлоша шоай дош кхоачашделга, хьайбай продуктивность лакхъелга. Укх шера дIабахача кхаь бетта паччахьалкхенга планал совгIа дехкад 1.528 тонн дулх. 1966 шера хьалхарча квартале дехкачул дуккха а дукхагIа да из.

ГIадвугаш да шурий фермай коллективашта карагIдаьннараш а. Республике мел йолча районий къахьегамхоша тIехкхоачашъяьй паччахьалкхенна шура дIаялара план. Йохка лаьрхIа хинначул 1306 тонн шура дукхагIа ехкай вай республика боахамаша.

Юбилейни шерара бехктокхаме декхараш кхоачашдеча къаьстта дика къахьийгад Наурски, Велана, Гудермесски районий хьалха латтача хьайбаш лелалераша. Планал совгIа дукха продукци еннай кхыча районий шурий фермай болхлоша а.

Хьалха латтача фермашка кийса вIаштIехьбаьккхаб хьайбаш лелалерий болх, тIайийца декхараш кхоачашдара шерра яхь йоржаяьй дояркашта юкъе, лерттIа лелаю къахьегамцара наьха безам совбоаккхаш йола материальнии моральнии стимулаш, доахан дика кхоаб, царна доаггIача тайпара гIулакх ду.

Цхьабакъда, шоашта карагIдаьнначох кхоачамбаь Iе йиш йолаш бац хьайбаш лелалераш. 7 ноябрь тIакхачалехьа хьайбай продукташ кийчъяра паччахьалкхен шера планаш кхоачашъезаш я хIара колхоз, совхоз, район. Цудухьа хIанз керттерлар да хIара боахама, ферма коллективаша шоаш денна дош диза кхоачашдара, хьайбай продуктивность кхы а лакхъяра, дукхагIа продукци йохкара дерригa хьинар тIадерзадар, хьайбаш лелалерий болх кхетамца вIаштIехьбаккхар, юбилея сийна тIайийца социалистически декхараш кхоачашдара берригa нах оарцагIбахар.

Новкъадале а паччахьалкхенга хьайбай продукташ йохкара юбилейни шера хьалхарча квартала план кхоачашъяьяц ялхайтта совхозо ткъо колхозо. Царна юкъе да экономически низ болаш дола, дукккача хана денз рентабельно болх бу, говза хьайбаш лелалераш бола дуккха а боахамаш. Масала, царех я Сунженски района «Победа» яха колхоз, Шелковской района «Красный пахарь» яха колхоз, Грозненски района шурий совхоз.

Квартала план кхоачаш ца яра бахьан за дIададахача шера кхоачамхилал доакъараш Iалаш ца дар, хIаьта долаш дараш а хьурмат деш ца лелалар, доаханна лерттIа гIулакх ца дар, боахамий специалисташа, фермай кулгалхоша хьайбаш лелалерий болх кхетамца вIаштIехьбаккхар, цхьайолча моттигашка доахан дойтар.

Цу тайпара хьал дIахо ла йиш йолаш дац. Советски Iаьдала шоваткъеи итт шу дизара сийна тIайийца декхараш диза кхоачашдар, паччахьалкхенга дукхагIа дулх, шура, кхыйола продукташ йохкар — хIара колхоза, совхоза сийлен декхар да. Цудухьа хьалхарча квартале ца йоаккхаш йиса продукци яккхара а йохкара а ерригача фермай коллективаш оарцагIъяха еза юртбоахама районий производственни управленей специалисташа, боахамий кулгалхошa, юкхьанцарча партийни организацеша, берригача коммунисташа.

БIаьсти тIехьаяьннай. ХIанз а тоъал ха йисай доахан дажа дIалахка. Цудухьа фермай болхлоша къаьстта терко е еза хьайбаш дика кхабара, царна лерттIа гIулакх дара. ГIелденна кIал ца дуташ доахан баьцах кхете шура дукхагIа тIатохаргья.

Партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша цахаддаш йоакхо е еза хIара ферме шерра социалистически яхь йоаржаяра. Цхьадолча боахамашка тесса лелалу из лоархIаме гIулакх. Цу тайпара моттигаш нийслу наха юкъе боаггIача тайпара кхетама болх ца беча. Сийлахь-доккхача цIей сийна де лаьрхIар кхоачашдара нах оарцагIа ца боахача, яхь формально лелаеча моттигашка. Массанена довзаш хила деза яхье баьннарий толамаш. Баьча балха хан-хайнахьа итогаш е еза, дикагIбараш къахьегама листокаш тIа, молнеш тIа хестабе беза. Къахьегама дисциплина телхаерашта, шоашта тIадилла гIулакх тесса лелалерашта кхы дIахо ишта болх бе йиш йоацилга дIахайта деза.

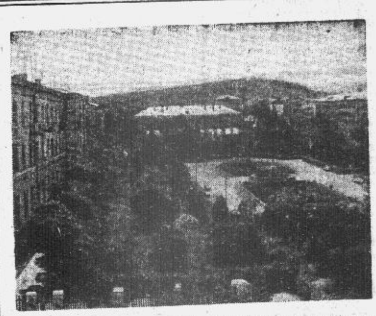
Юбилея сийна тIайийца декхараш доккхий долга а уж кхоачашдара ерригача торонех пайда эцаш болх бе безилга кхета а деш колхозийи совхозийи фермашка чIоагIъе еза учет, лакхъе еза шурий хьоанал.

Юбилейни шера къаьстта теркам тIабахийта беза фермашта механизаци яра, хьайбай продукцега дIададар чухнахьа даккхара.

Ахкан юкъе шортта моша доллъар хилийтар духьа республика боахамий кулгалхоша хIанзэе а йоакхо е еза хIара фермана гонахьа баьцпара конвейер хугйолаш баьцаш дIаера. Ахкан йIайхача хана шура кIезиг ца йолийташ болх бе йиш хургья тIаккха хьайбаш лелалерий.

Республика фермай болхлой декхар да Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце ах бIаь шу дизара накъаболхаш керда къахьегама толамаш дахар, паччахьалкхенга хьайбай продукташ йохкара юбилейни шерара декхараш кхоачашдар. Цу гIулакха мел эшар вай республике долаш да. Керттердар фермай коллективай болх кхетамца вIаштIехьбаккхар, ерригача торонех пайда а эцаш къахьегар.

Цхьаккха колхоз, совхоз хила йиш яц тIехьаюсаш, ше денна дош кхоачаш ца деш. Берригa диза Октябра юбилийна дика совгIаташ кийчдара!

Дагестански АССР. Города Буйнакска бIаь шу даьннад. ЗIамигача городилгах Советски Iаьдала шерашка йоккха город хиннай.

СУРТА ТIА: Буйнакск. Керда цIеношца хьалдаь Ленина улица.

Р. Дика сурт. ТАСС фотохроника.

БЕШАМАШТА ГIУЛАКХ ДУ

Гудермесски района «Дружба» яхача совхозе укх шерралца юртбоахама зуламерча са доахкача хIамаехи лазарехи бешамаш лорара ханнахьа доагIа гIулакх данар. Цхьабакъда, юбилейни шера Начаев Хьусена кулгалдеча бригада бешамаш лелаераша цхьа бIаь гектара тIара сомаш, цхьа бIаьи ах бIаьи гектара тIара комсаш планал совгIа чуэца лаьрхIал. ХIаьнна лаьттагIара гIор дIайоаллаше сомий бешамашкеи комсий плантацешкеи бIаьстан балхаш дIадолалаьл. Комсий гаьнаш лаьттан кIалхара мукъайоахаш хьокхех дIаехк. Звеньяшта юкъе яьржача яхье хьалха латт Иванова Любай звено. Укхаза хIаране тIехкхоачашъю шоай дийнахьара нормаш. Сумия Валяс, Денисова Надяс, Каткова Ленас кхы а дуккха бараша нормех 250 метра тIара яха езача 300—350 метра тIа мукъайоах комсий гаьнаш.

П. НОВАКОВ.

ЯХЬ ДIАЙОЛАЯЬРИЙ ТОЛАМАШ

Дикача къахьегама толамашца чакхъяьккхар хьалхара квартал «Старогрознефть» НПУ мехкдаьттахой коллективо. Кхаь бетта план тIехкхоачаш а еш, планал совгIа даьккха «Iаьржа дошув» бIаьш эзараш тоннаш я. ХIаьта газ яккхара квартала план ханал пхи ди хьалха кхоачаш а еш, планах лаьрхIачул совгIа яьккха газ миллионаш кубически метр я. Уж толамаш кхы а совдоахаш къахьег мехкдаьттахоша апрель бетта. Юбилейни шера социалистически яхье хьалха латтачарех я Хачатуров Рафаил Минасович керте латта КПСС XXIII-ча съезда цIи лелаю цхьоалагIча промысла коллектив.

Л. ФОМЕНКО, «Старогрознефть» НПУ инженер-экономист.

ДИКА СОВГIАТ

Пятилетка шоллагIча шера цIаккха а хиннача хьисапе хьинар айденна къахьегаш я «Грозвино» объединене коллектив. Октябра дезача цIейна сийленца накъанхара шерра социалистически яхь йоаржаяьча объединене заводаша, цехаша ди тIехьа совдоахдаша къахьегама толамаш. Хьалхарча квартала план объединене коллективо 111,1 процент кхоачашъяьй. Планал совгIа арахийца продукци массехк миллион сома мехьа я.

Укх шера объединене заводашта юкъе цахаддаш хьалха латташ хьайоагIа Картоев Жабраила кулгалду Червленски чхьагIар доаккхача завода коллектив. Кхаь бетта план 115 процент кхоачашъяьй цо. Планах лаьрхIачул совгIа арахийна продукци итташ эзараш сомий мехьа я. Цул дукха тIехьа ца юсаш хьинаре къахьегаш я Цикурин Владимир керте латта Грозненски чхьагIар-коньячни завода коллективи Алексангьянц Ивана кулгалду Наурски чхьагIар доаккхача завода коллективи.

В. ЮРШИН, «Грозвино» объединене экономист.

ПХИ ДИ ХЬАЛХА

Грозненски локомотивни депо ремонтни цехий коллективаша толамца кхоачашъяьй массе тайпара ремонт яра хьалхарча квартала план. Цига къаьстта дика болх бир механически цеха коллективо. Цеха токараша, фрезеровщикаша, аьшкапхьараша, сварщикаша графикал хьалха дIателлар обработка яь оатхалаш. Технически отдела тIахьожам боацаш дIайийю цар кийчъю оатхалаш.

Оатхалаш хьаяра март бетта план ханал пхи ди хьалха кхоачашъяьй механически цеха болхлоша. Металл, электроэнерги, смазочни обтирочни материалаш кхоярах паччахьалкхенна кходаь ахча, бIаьш сомаш да.

Къаьстта дика къахьегаш ба токараш ии. Куликов, Жемчугов, Гаврилов, строгальщик, нов. Фунтиков, кхы дуккха бараш а. Царех хIаране сменах нормаш тIехкхоачашъю.

КарагIдаьнначох кхоачамбаь а ца Iеш, Октябра сийна тIайийца социалистически декхараш кхоачашдара, кхы а хьинар айденна къахьегаш ба ремонтникаш.

Г. АНОХОВ.

ДИКАГIЧАРНА ЮКЪЕ

Октябра дезача цIейна къахьегама совгIат кийчдара яхье яьннача Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода дуккхача установкаша кхаь бетта план кхоачашъяьй. Хьалха латтачарех я Ташъяьй Азада кулгалду № 22 йолча установка коллектив. 14-ча марта денз план кхоачаш а яь, тIабоагIача бетта чотах продукци арахецаш я из. Планал совгIа арахийцай сийрдача продукце эзараш тоннаш. Графикал хьалхаювлаш хьайоагIа Ребрунова Верас кулгалдеча газофракционирующи установка коллектив, Тарасов Дмитрий керте латтача № 8 йолча установка коллектив 17—24-ча марта кхоачашъяьй цар квартала план. КарагIдаьнначох кхоачам ца беш, кхы а хьинар айдаь къахьег цар укх деношка.

Б. МАГОМЕДОВ.

ЯХЬ–ТОЛАМИЙ ГIАРД

Грозненски нефтемаслозавода коллективо лакхача къахьегама толамца чакхъяьккхар хьалхара квартал. Ханал кхо ди хьалха кхоачашйир кхаь бетта план. Март бетта план тIехкхоачашйир. Планах лаьрхIачул совгIа арахийнар эзараш тоннаш лоархIаме продукци. Уж толамаш доахача къаьстта дика къахьийгар ии. Волошин, Бегляров, Каплан, Горьковой керте латтача коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча установкай коллективаша.

В. ГОРБАЧЕВА, тха штате йоаца корр.

СИХАГIЕИ КIОАРГАГIЕИ

МАЛГIАБИК (телефоница). КIоаргагIа бурув а тохаш, дукхагIа мехкIаьтта даккхара чIоагIа гIа къовсам лоттабу «Малгобекнефть» НПУ шоллагIча бурувдеттача контора коллективо. Ер шу долалелча дена бурувдеттараша теха бурув 2200 совгIа метр я. Март бетта план цхьа ди ханал хьалха кхоачашъяьй, планах лаьрхIачул совгIа техар бIаь метр бурув. Бурув тохарга дIабола мах лохбарах укх шера паччахьалкхенна кходаьд 120 эзар совгIа сом ахча.

Укх шера бурув теха а яьккха дIачуеннай шиъ мелови скважина. Царех хIараяр планах лаьрхIачул бутт хьалха дIачуеннай. Тха конторе къаьстта дика къахьегарца белгалъяьнна я бурув деттарий мастера А. С. Чертоева кулгалду бригада. Цо бурув тохаш я № 877 йола скважина. Квартала планах тоха дезаш хинна бурув 1750 метр яр. Из план 134,3 процент кхоачаш а еш, бригадо планал совгIа 600 метр бурув техад. Иштта дика къахьегаш я М. В. Самбурске кулгалду бригада а. Цу бригадашка хьинар айденна къахьег бурувдеттараша ии. Центроева, Анастасьева, Пунченкос, Цветкова, кхычар а. Юкъера лаьрхIача царех хIаране сменах нормаш 140—150 процент кхоачашъю.

В. ЧУМАЧЕННО, «Малгобекнефть» НПУ № 2 йолча контора планови отдела начальник.

СУХАЛБЕ КХАШКАРЧА БАЛХИЙ

БIаьсти тIехьа ялара тIехьаьннад бIаьстан юхье юв культураш дIаер цудухьа дукха халонаш аттай механизатораш хьалхашка.

Цудухьа шин сменах болх байта беза хIанз хIара агрегатага. [illegible] минут зехьа ца йоаяйташ. Иштта болх ца бойя дикеп ханнахьеи дIайийна ягьац бIаьстан юхье юв культураш.

Ерригача республике пхелагIа апрель тIакхоачаш 31,3 эзар гектара тIа чара дIадийчадан ялат, из дIададахача шера дийначул кIезигагIа да. Ялхайтта процент кхоачашъяьй ялат дIаера план.

Ялатеи ялата-бобовии культураш 16,3 эзар гектара тIа дIадийнай, дIададахача шера цу хана дийначул 1,4 эзар гектар дукхагIа.

Республика ерригача боахамашка генараш, шекара свекла баьцадаараш, коартолаш дIае болабеннаб механизатораш.

ХIанале 1587 гектара тIа шекара свекла, 1325 гектара тIа генараш, ~~1193~~ гектара тIа баьцадаараш дIадийнад.

Шелковской районе 28 процент, Грозненски районе — 21, Гудермесе — 25 процент дIайийнай бIаьстан юхье юв культураш.

БIаьстан кхашкара балхаш толамца чакхдахар — юбилейни шера лакха хьувкъам кхебара тешам ба. Цудухьа хIанз къаьстта дика болх бе беза хIара колхоза, совхоза механизатораша, юрташкарча берригача къахьегамхоша.

Ялаташ сиха а дика а дIадийна дахар — керттера декхар.

1967 ШЕРА 5 АПРЕЛЬ ТIАКХОАЧАШ БIАЬСТАН ЮХЬЕ ЮВ КУЛЬТУРАШ ДIАЕРАХ ЙОЛА СВОДКА

(планах лаьрхIача процентаща)

Ачхой-Мартана	17
Велана	2
Грозненски	21
Гудермесски	25
МалгIабика	13
Надтеречни	10
Наьсарен	8
Наурски	13
Ножай-Юрта	1
Советски	3
Сунженски	17
Урус-Мартана	17
Шаьла	9
Шелковской	28
т. Грозный	38
Ерригача республике гIолла	16

ХА ДIА ЦА ЙОХИЙТАШ

Ялх сахьат даьннадацар. Цхьабакъда, кхай тIарча стане болх сихбеннабар. Цхьабараш кхай тIа дIабаьхале крепленешка, гусеницашка хьожаш бар. Цхьа бос бола вымпел тIаягIа «Беларусь» яха трактор шорттача оборотех болх беш латтар. Тракторист Хасанов ИбрахIам цу хана сеялкага хьожаш воаллар.

— Ялат дIаде доладала доахкий шо? — аьнна хаьттар бригадира помощника Хьасана. — ТIаьда дейций лаьтта?

— ТIада-м даьра дар из, фу дергда, хьежа йиш йий вайга хIаьта. Батокаш йоацаш дуврга аз ялат.

Кхы а кхоъ агрегат кийча яр. Царех шиъ гидуарга дIаде, цаI шекара свекла дIае кийчъяьяр.

Делкъийга гIертача хана малх хьежар. Ахкан бIайхача михо сиха доъкъалора лаьтта.

Делкъа ханна бригаде юхавера ИбрахIам. Юхь тIара велавенна вар из.

— ХIа, Хьасан, шекара свекла дIайийна яьннай. Юххьанца тешанзар бригадира помощник.

Сихвенна катокаш трактора тIехьаювзаш воалла ИбрахIам зийча цо яхар бакъдолгах тийшар бригадира помощник.

— КIант ва ИбрахIам, — аьнна могавир цо Додоев, — бокъонца вола рекордсмен ва хьо.

— Керттера дар-м рекордаш яц. ТIехьа яьннача бIаьстено сиху вай, хIаьта цу тIа юбилейни а хилча, Iайха а ма оалий Iа из, — аьнна юхь тIа велавалар доалаш юха йист хилар тракторист.

Массехк минут яьлча ИбрахIам дIавахар. Екхан отташ латтар, цудухьа хIаьтта ялат дIадийначa лаьттанцара тIоадал дIакъовлар цхьаккха дича а тIехьдалийта йиш яцар.

Цу дийнахьа культураш дIайийна ваьлар шекара свекла лелаеча звено звеньевой Абакаров Нурди. Укх шера шоваткъе итт гектара тIа мерза овлаш кхедергда цо. Соахка дийна гIалаш теркалдеш укх бIаьсти агролаташ теркалдеш укх бIаьсти агротехнико дIа малеххара а лоацнача ха на а ялат дIадера балхаш вIаштIехьдаьхар цо.

Гурахье дика аьхар шекара свекла дIаювргйола участок. Кхоачам хиллал минеральнии органически удобренеш тайсар. ХIаьта бIаьстан деноша хьотташе лаьттанцара тIоадал дIакъовла ихашка арабаьлар механизатораш.

Шекара свекла кхею лаьтта хий дехкаш, деле а хIара гектара тIара планах 170 центнер яккха езача 180 центнер яккха социалистически декхараш тIайийцад мерза овлаш кхедераша. Цхьабакъда тIайийна декхараш тIехкхоачашде лерхI механизатораша.

Иштта чуйийна бIаьстан юхье юв культураш дIаювш ба цхьоалагIча бригаде а. Гидуаргаш дIаювш шиъ культиваци еш цаIи агрегат я бригаде. Арцокаев ШахIида кулгалдеча звеное укх шера ши бIаь гектара тIа лаьтта доаккха фу кхедергда хий ца дехкача лаьтта. Планах цхьайтта центнер яккха езача шийтта центнер яккха декхар тIайийцад цар. Цудухьа цхьаккха ди зехьа ца дохийташ хаоттам дика латтача хана культураш дIаера дерригa низаш оарцагIдаьхад механизатораша. Сменах пхийтта гектар дIае езача ткъаь пхиъ юв укхаза. ДIадувш дола фу дика да, боаггIача боарамагI а дув. Нормах цхьан гектара тIа 8—10 килограмм де дезача 7—8 килограмм юв гидуаргаш. Из гIалат дац, цунна бахьан да. Соахка опыт еш ший участка тIа ШахIида кхаь тайпара дIадийра фу — нормал дукхагIа, кIезигагIа, нормах. Нормал кIезигагIа фу дIадийнача участке хьахиннача гидуаргий кийнаш йоккхеи езеи яр. Цудухьа укх шера дерригача лаьтта иштта из культура дIае лаьрхIар механизатора.

Цхьан кIира дIае еза культураш диъ дийнахьа дIайийра бригада механизатораша.

Районе эггара хьалха ялат дIаде болабеннабар «Самашкинский» совхозе. Лоацчача хана чакхдаьхад уж балхаш.

Механизаторашта юкъе яьржача социалистически яхьо ший сом лу. ХIара дийнахьа итогаш ю, гучабувл лакхара хьокхамаш доаха керда турпалхой, котваьнначунна карара кара тела вымпел лу.

Механизаторашка дика салаIийтара чIоагIа йоакхо ю, цар къахьегама лакха мах бу отделене. ЦIеча уголоке телевизор, приемник, керда журналаш, газеташ да.

А. ЧЕБУШЕВ.

12 АПРЕЛЬ—КОСМОНАВТИКА ДИ

МОСКВА. Къаьстта дукха нах хул космонавтика Ден хьалхарча укх деношка СССР Револющe музея космос каравзаеча советски халкъо даьха доккхий толамаш дувцача зале.

СУРТА ТIА: Лаьттан советски искусственни спутникий моделаш хьожаш ба музея баьхараш.

В. Соболева сурт. ТАСС фотохроника.

СССР ОБОРОНА МИНИСТР СОВЕТСКИ СОЮЗА МАРШАЛ Р. Я. МАЛИНОВСКИЙ ДIАВОЛЛАЧА ДАКЪА ЛОАЦАШ ХИННА ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННИИ ВОЕННИИ ДЕЛЕГАЦЕШ

КПСС ЦК ТIАЭЦАР

СССР оборона министр Советски Союза Маршал Р. Я. Малиновский дIаволлача дакъа лоацаш хиннача доазол дехьарча делегацей членаш 1967 шера 4-ча апреле тIайийцар КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева, СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгина, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Н. В. Подгорне.

Уж тIайийнача хана новкъоста Л. И. Брежнева КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, Советски правительства цIерагIа чIоагIа баркал аьлар Советски Союза Маршал Р. Я. Малиновский кхалхарца дувзаденна кодам баьчеи шоай делегацеш яхкийтачеи вежарашха йолча марксистско-ленински партей центральни комитеташта, социалистически доттагIал долча кхыча мехкийи правительствашта. Оаха цунах кхетаду из воккха советски полководец цаI ше къаьстта чIоагIа лархIар хинна ца Iеш, белгалдаьккхар нов. Л. И. Брежнева вай партештеи халкъаштеи юкъерча, вай герзашцарча низашта юкъерча доттагIален барт-цхьоагIони белгало а хилар.

Ше къамаьл деш нов. Л. И. Брежнева белгалбаьккхар Варшавски договора юкъе дакъа лоацача паччахьалкхенашта юкъерча вежарий доттагIала лоархIам, лерхIаш дола юкъара гIулакх — халкъий паргIатони лоIами бахьан долаш, дерригача дунен тIара кхерамзлен машари чIоагIдар духьа лоаттабеча къовсаме социалистически мехкашта шоашта юкъерча а доттагIал долча кхыча паччахьалкхенашцарча а солидарноста лоархIам.

Юххера а ше къамаьл дань йистеволаш новкъоста Л. И. Брежнева дег тIара ловца баьккхар коммунистически болхлойи партешта, доттагIал долча паччахьалкхений правительствашта, цар халкъаштеи эскараштеи машара а прогресса а гIулакх бахьан долаш лоаттабеча къовсаме, барт-цхьоагIони кхоталалари дIахо чIоагIлеча социализма мехкий оборонни низ чIоагIбеча цар толамаш дахара ловш.

Безамеча, доттагIал долча хьалашка чакхдаьлар вIашагIкхетар.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ БОЛХЛОЙ СОВЕЩАНИ

Идеологически болхлой совещани хилар КПСС ЦК. «Сийлахьйоккхача Октябрьски Социалистически революце 50 шу дузача денна кийчо яра» КПСС ЦК соцамца дувзаденна совещане дийцар идеологически болх чIоагIбарах дола дош.

Совещане балха юкъе дакъа лаьцар компартей ЦК союзни республикай секретараша, парте цхьайолча крайкомий, обкомий, горкомий секретараша, цхьайолча министерствий ведомствий творчески союзий кулгалхоша центральни газетий редактораша.

КПСС ЦК культура отдела заведующе В. Ф. Шауро лоацца къамаьл даьчул тIехьагIа Сийлахь-йоккхача Октябра 50 шу дузача денна кийчо ярца дувзаденна партийни комитеташа творчески союзаша, искусства учрежденешца беча балха опытах лаьца дийцар КПСС Ленинградски обкома секретара Г. А. Богданова, Украина КП ЦК секретара А. Д. Скабас, Узбекистана, КП ЦК, секретара Р. Н. Нишанова, Литва КП ЦК отдела заведующе Л. К. Шепетиса.

Дувца оттадаьча дешах лаьца къамаьл дир: КПСС Новосибирски обкома секретара М. С. Алферова, Армене КП ЦК секретара Р. Г. Хачатряна, КПСС Татарски обкома секретара М. Ф. Валеева, СССР-а Министрий советерча кепайоазон Комитета председатела Н. А. Михайлова, Казахстана КП ЦК секретара С. Н. Имашева, СССР-а Министрий Советерча радиовещанеи телвиденеи Комитета председатела хьалхарча заместитела Э. Н. Мамедова, КПСС Ростовски обкома секретара М. Я. Тесля, СССР Министрий Советерча кинематографе Комитета председатела А. В. Романова, Белоруссе КП ЦК секретара С. А. Пилотовича, СССР Культура министра Е. А. Фурцева, Советски Эскарей ТIема Форда Флотей Керттерча политически управлене начальника заместитела М. Х. Калашника, СССР-а Министрий Советерча доазол дехьарча мехкашцарча культурни бувзамий Комитета председатела С. К. Романовске, КПСС ЦК Iилмаши дешара заведецейи отдела заведующе С. П. Трапезникова. Совещане балха юкъе дакъа лаьцар КПСС ЦК отделай заведующеша В. И. Степакова, Д. П. Шевлягина, А. С. Палюшкина, иштта кхыча Центральни комитета бехктокхамерча болхлоша.

Совещани чакхйоалаш къамаьл дир КПСС ЦК Политбюро членалла кандидата, КПСС ЦК секретара П. Н. Демичева.

ТӀЕХЬАБУСАРАШ ХИЛА ЙИШ ЯЦ

ПРОИЗВОДСТВА ХЬОКХАМАШ ЛАКХДЕ!

Пятилетка шоллагӀча шера хьалхара квартал чакхъяькнай. Шерра социалистически яхь а йоаржаяь промышленноста, транспорта, гӀишлой предприятешка, иштта вай республикерча юртбоахама дикка балхаш даьд тӀайица социалистически декхараш кхоачашдара. Халкъа боахам дӀахо а дегӀабоалабара, Советски Ӏаьдала ах бӀаь шу дузача денна сийленца накъалахара чӀоаггӀа къовсам а лоаттабеш. дог гӀоздоаха къахьегама толамаш даьхад.

Цхьайола итогаш ергья вай. Хьалхарча квартале еррига продукци арахецара план Нохч-ГӀалгӀайчен промышленноста 3,2 процент тӀехкхоачашъяьй. Пхе шера планах йолча КПСС XXIII-ча съезда Директиваш тӀа белгалдаьккхача хьисапе предприятеша цахаддаш лакхъю производства темпаш. Ерригача вай республике хьалхарча квартале дӀадахача шера цу юкъах арахийцачул 15 процент дукхагӀа продукци арахийцай. Къахьегама овсарле 10,8 процент лакхъеннай. Уж толамаш даха вӀаштӀехьдаьннад технологически процессаш эргаяхарах, оборудованенеи агрегаташтеи реконструкци ярах, рационализатораши изобретателаши кердадараш производства юкъекхахьарах, тахка а тохкаш чурча кхоачамех бизза пайда ийбарах.

Дика технико-экономически хьокхамаш даьхад планированеи экономически стимулированеи кердача системага яьннача предприятеша — «Грознефть» объединене мехкдаьтта управленеша. «Электроприбор» яхача заводо. мехкдаьтта-газови управлене. Февраль бетта тӀадиса декхар тӀера дӀадаьккхар «Красный молот» яхача заводо. Лоацца аьлча, кердача системага яьннача ерригача бархӀ предприяте тӀехкхоачашъяьй продукцена реализаци яра квартала план. Мехкдаьтта чулоаттаде емкосташи цхьайола реагенташи йоацаш халонаш нийсъеннаяле а «Грознефтехимзаводы» яхача объединене чуйоагӀача ерригача предприятеша Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккха цхьа завод мара ца юсаш хьалхарча квартала план толамца кхоачашъяьй. Паччахьалкхенна планал совгӀа дӀаденнад дукха мотории доагор, смазочни материалаш, кхыйола мехкдаьтта продукташ.

ДӀаяхача кварталах ритмично болх бир Карабулакски газобензинови заводо, «Грозэнерго» яхача районни управлене теплоэлектроцентралаша, ГАРО, Грозненски ремонтно-механически, «Электроинструмент» яхача заводаша, иштта кхы дуккхачар а. Дика къахьегама толамаш даха вӀаштӀехьдалар бахьан да боахамий кулгалхоша, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша хӀара денна тӀайица социалистически декхараш мишта кхоачашду хьежар, нагахьа толамаш лохлуш моттиг нийслойя, сихха болх тоабара де дезар ду. Хьалха латтача коллективашкара хӀара болхлочо, мастера, инженера, техника чӀоагӀа къовсам лоаттабу юбилейни шера фонда юкъе дизза дакъа лацара. Докихал де доагӀаш да цхьанне санна беррига болхлоша белгалъяьха мероприятеш кхоачашъеча хьинаре дакъа лоацаш хилар.

Даьха толамаш дика дале а цӀенхашттара кхоачамбоацараш а да балха юкъе. Итт промышленни предприяти хилар тӀехьаюсачарех — хьалхарча квартала план кхоачаш ца еш, цар паччахьалкхенна дӀа ца луш йиса продукци 457 эзар сома маьха я. Къаьстта доккха паччахьалкхен декхар тӀадисар «Терек» яхача мебельно-хьу чакхйоахача фирмана керттера предприяти, Ермоловски ДОК-а, «Трансмаш» яхача завода, Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода. Гудермесски етта кирпишнаш еча завода, кхы дуккхачарна а.

Эггара вогӀдар да цхьаболча кулгалхоша шоашка дӀаденнача гӀулакха бехктокхам кхоачаш ца белга. СихагӀа болх дӀабахийтара, ший ханнахьа коллективана эша материалаши бедали хилийтара, нахага хьинаре къахьегийтара кӀезига йоанхо ю цар, хетаргахьа, дишлу царна юбилейни шера тӀайица социалистически декхараш. План кхоачаш ца еш тӀехьаюсача предприятешка моттигаш нийслу лерттӀа болх вӀаштӀехьа ца боккхаш, къахьегамеи технологически дисциплина телхаеш, из бахьан долаш цхьайолча хана арахецача продукце дикал леха хулаш.

Къахьегама овсарлен план кхоачашъяьяц 21 предприяте. Еррига резерваш производства юкъейихьаяц, пайда ца эцаш уж дукха я. Лира къовсам лоаттабе боза кхоачамбоацарашца, хьинаре къа а хьегийташ оарцагӀбаха беза нах паччахьалкхен плани социалистически декхараши кхоачашдайтара, лакхъе еза, продукци арахецара темпаш.

План кхоачаш ца яь коллективаш, цар кулгалхой, партийни профсоюзни организацеш декхарийла я еригача шоай торонашка хьажа, йиззача мощностах болх байта беза оборудованега, хилийта йиш яц болх сеца латташ моттигаши балха юкъе браки. Кхоачашданза даргдоацаш да укх гаргарча хана тӀадиса декхар тӀера дӀа а доаниваш, социалистически яхье дакъа лоацарашта юкъе йоаггӀаш йола моттиг хьаллоацилга.

ЦХЬОАЛАГӀЧА КВАРТАЛА ВАЛОВИ ПРОДУКЦИ АРАХЕЦАРА ПЛАН КХОАЧАШ ЦА ЯЬ ПРЕДПРИЯТЕШ

Предприятеш	Директор	Парторганизаце секретарь	План кхоачашъяр проценташка диллача
«Трансмаш» яха завод	А. В. Комаров	М. М. Магомадов	96
Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаха завод	Б. Я. Грачев	А. Г. Атаруков	93
«Терек» яха мебельно-хьу чакхйоаха фирма (керттера предприяти)	К. И. Герасимов	Н. И. Федюшкин	93
Ермоловски ДОК	Ю. И. Ненароков	М. Л. Юшко	86
Гудермесски етта кирпишк ю завод	А. П. Печенкин	Г. У. Куза	58
Ленина цӀерагӀча совхоза викпункт	И. П. Швец	Н. В. Григоренко	98
Доагора промышленноста управлени	Н. А. Асхабов	—	49
Шелковской райбыткомбинат	Х. А. Астамиров	П. А. Асланян	89
Урус-Мартана райбыткомбинат	Х. Автаев	—	41
Шаьлара аьшкабетона изделей завод	В. Г. Вышкварко	М. Дудаев	95

ХЬАЛХАШКА ЛАТТА ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДЕ

Укх деннош тха газета тӀа кепа техар хьайбай продукташ кийчъяра хьалхарча квартала план кхоачашъярах йола итогаш. Еррига халонаш эша а еш, ерригача республико а къаьст-къаьстача дуккхача районаша а дерригача хьокхамий план тӀехкхоачашъяьй, — планал совгӀа дукха дулх, шура, фуаш дӀакхачийтад Даьхенга.

Дуккхача фермай къахьегамхоша сийленца дӀахьу юбилейни вахта. ДукхагӀъярашка, цхьабакъда массанахьа иштта дац. Статуправлена сводка тӀарча юкъарча хьокхамех гацар тӀехьадуса боахамаш. Цхьабакъда, цар цӀераш ца яьхача далац. Хьалха санна уж къайла латтийта мегаргдац — тӀайица декхараш кхоачашдара тӀатеӀла къовсам ца лоаттабераш массанешта дӀабовзийта беза.

Масала, хьожаргда вай Грозненский района «Атагинский» совхозага. Кхыча боахамаша санна 1967 шера рубежаш белгальяьй укхаза. Дукха ха я трибуна тӀара доккхалца дош луш директора нов. Тамахинеи кхыболча кулгалхошеи даь къамаьлаш дицденна. Уж даьсса къамзьлаш хиннад, гӀулакхо хьахьонхачох: дулхи шурей кийчъяра квартальни план кхоачашъянзар.

Вайна магарра, тӀехьадусача боахамий списка тӀа да, хьайбай продукташ лоаттаеча республика эггара йоккхагӀа йолча района кхыдола боахамаш а. ХӀаьта а шура, дулх, фуаш докхара квартальни план толамца кхоачашъяьй ерригача районо. Цо хьахьокх цхьатаррарча хьалашка болх беш ше а тӀехьадусача боахамашца цхьана дика фермаш йолга.

ГӀулакха чӀоагӀа зе ду доккхий дешаш дувцаре, социалистически яхье формализм лелаяро. Масала «Шалинский» совхозе хоза кийчдаь хьалтехад декхареш, керара кара тела вымпелаш я, йолаш я социалистически яхье котбаьннарий сийна хьалъийю байракх. Юстарара тӀахьежача дерригa лерттӀа да аьнна хеталу. Цхьабакъда, кӀоаргагӀа тахкача гучадаргда хьайбаш леладарех цхьабарашта шоаш сендухьа къовсам лоаттабу ца ховлга. Цхьайолча фермашка вӀаштӀехьдаьхадац хьайбай продуктивность лакхъяра, продукташка дӀадодар лохдара хьалаш, шерра юкъедоаладаьдац моральнии материальнии безам совбаккхар.

— Денгара денга шерагӀа ярж къахьегамхошта юкъе социалистически яхь, — яхаш тешал дора цу совхоза директора нов, Шахбиева. — Хьалхара моттиг яккхара тӀехьа баьржа къовсам кхы а чӀоагӀбеннаб. ТӀайица декхараш толамца кхоачашдергда.

ХӀаьта хӀанз хьалхарча квартала итогаш яьй. Халахете а цу итогаша кхыдар хьагойт — е дулх а, е шура а, е фуаш дӀадалара план кхоачашъяьяц... ХӀаьта укхаза тӀайица декхараш кхоачашдарца планал дукха дукхагӀа продукци дӀаяла лаьрхӀадар.

Теркам тӀабахийтал тӀехьаюсача колхозийн совхозийн спискана. Квартальни план дукха тӀехкхоачашъе хьалаш дола экономически низ бола боахамаш кӀезига дац царна юкъе. СапаргӀатеи сих ца луши хиларех ха дӀаяхийтай укхаза, цудухьа дукха продукци хьа ца йоакхаш йисай.

ДукхагӀдола боахамаш тӀехьалисад кулгалхой инициатива йоацаши менъеи хиларах. Цунца мара дашха йиш яц коа тӀара оалхазараш леладу йоккха механизированни фабрика йоллаше а «Джалка» яхача совхозо паччахьалкхенна фуаш дӀадалара квартальни план 57 процент мара кхоачаш ца яр.

1967 шера хӀара ферма тӀайицад кхоачашде низ кхоачаргбола декхараш. Уж толамца кхоачашде карагӀдаргда, нагахьа санна хьайбаш леладераша цу гӀулакха мел эша хьалаш хулийте.

ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ ЙОХКАРА ХЬАЛХАРЧА КВАРТАЛА ПЛАН КХОАЧАШ ЦА ЯЬ КОЛХОЗАШИ СОВХОЗАШИ (проценташца)

Колхозаши совхозаши	Колхозий председателаш, совхозий директораш	Партийни организацей секретараш	Дулх	Шура	Фуаш
«Атагинский»	Тамахин Я. Е.	Истамулов Г.	39	89	—
«Староюртовский»	Шатаев Ш. М.	Смирнов В. В.	72	—	—
№ 2 йола баьцадаарий-шурий	Тоцкий Т. Т.	Дербенцева И. В.	60	—	—
«Самашкинский»	Дышниев С. Э.	Дахаев Н. Д.	78	—	—
«Шалинский»	Шахбиев Х. У.	Тонгиев М.	72	99	56
Грозненски шурий	Шаго Д. П.	Грушецкий В. Ф.	—	99	—
«Горячеисточненский»	Харламов С. П.	Бакашев Х.	—	83	—
«Новогрозненский»	Ермолаев А. А.	Гакаев С. Э.	—	75	—
«Октября 40 шу»	Арапиев Э. Г.-Э.	Кулбужев И. А.	—	93	—
«Джалка»	Межидов Г. Е.	Ирисханов Р. А.	—	97	57
«Южный»	Ильин М. И.	Магомадов А. А.	—	—	84
«Горец»	Якаев Б. Н.	Никаев Б.-А. М.	—	—	69
«Альпийский»	Окуев Т. О.		—	—	—
«Сунженский»	Мальсагов С. Г.		44	—	—
«Гвардейский»	Саракаев У. А.	Хамзаев О. В.	96	—	—
«Степняк»	Мутушев Б. М.		20	—	—
КОЛХОЗАШ					
Ножай-Юрта района Гагарина цӀерагӀа	Хаджиматов А. Г.	Хидразов И. Э.	68	—	—
Ножай-Юрта района Орджоникидзе цӀерагӀа	Хусихаджиев Д.	Товсултанов А.	87	—	—
Советски района «Новая жизнь»	Мусаев Я. И.	Мажидов А.	50	—	—
Шелковской района Ленина цӀерагӀа	Горяйнова З. И.	Бектимиров Ю. А.	61	—	—
Наурски района «Россия»	Демченко П. Ф.	Дыбов М. К.	—	94	—
Ножай-Юрта района Калинина цӀерагӀа	Межидов А. Н.	Цормаев М. А.	—	92	—
Советски района Кирова цӀерагӀа	Мимбулатов А.-А. М.	Шуганпов М. А.	—	50	—
Советски района XX партсъезда цӀерагӀа	Мусостов З. М.	Узуев Э. Я.	—	16	—
Сунженски района Ленина цӀерагӀа	Амагов М. Э.	Сембиев У. С.	—	95	90
Сунженски района «Путь к коммунизму»	Качаров Д. Г.	Бушуев Э. П.	—	83	—
Грозненски района Ленина цӀерагӀа	Габуев В. И.	Иванченко А. С.	—	—	94
Наурски района «Красное знамя».	Понамарев С. И.	Соловьев Л. М.	—	—	41
Сунженски района «Победа»	Емельянов В. И.	Моисеев Н. И.	—	—	88
Сунженски района «Красная Армия»	Ясинецкая Л. П.	Васильков С. Г.	—	—	94
Сунженски района «XX партсъезд»	Бугаев Н. К.	Ильинов М. И.	—	—	97
Сунженски района «XIX партсъезд»	Шумилов В. А.	Ким Г. А.	—	—	80
Сунженски района «Заветы Ильича»	Фаргиев С. М.	Оздоев А. Ю.	—	—	13
Шелковской района «Красный пахарь»	Билетов А. В.	Голышев П. Т.	—	—	68
Шелковской района «Червленский»	Савченко М. П.	Семенов В. П.	—	—	83
Шелковской района Менжинске цӀерагӀа	Крылов Н. И.	Квасин Д. Н.	—	—	65

Сихача методаца лоаладаь болат деннад «Запорожстала» пхьелагӀча мартеновски пишна. Болх бе йолаеннача 1935-ча шера денз мартеновски цехе лоаладаьча болата 50-гӀа миллион тонн я из.

Запорожски мартеновцаша вай мехка эггара лоацача хана лу плавка, пишка пода квадратни метра тӀара эггара дукхагӀа хьацц металл.

СУРТА ТӀА: мастераш болат лоаладераш (аьрдехьара аьттехьа) П. Шевцов, В. Стан, В. Зиновьев, П. Залош. ТАСС фотохроника.

Кердача хьалашка довла кийчлуш

ТОРОНАШ ГУЧАЙОАХАШ

Крекинг-завода берригача къахьегамхошта хьалхашка хӀанз латт планированеи экономически стимулированеи кердача хьалашка довлаш кийчо яра декхар. Партийни а боахама а кулгалхоша еррига терко тӀаяхийтай из гӀулакх малоаггӀара дӀалахьара.

Кердача хьалаша дӀадех кулгаллара ленински методаш халданза Ӏомаеш хилар. Хьакъоасталаьд болх дӀабахьара керттера лосташ. Иштта еррига коллектив оарцагӀъяккха еза чура резерваш гуча а йоахаш царех пайда эцара, производство тоаяра, къахьегама овсарле, рентабельность лакхъяра. Кийчон балхаш деча юкъмоттиг дӀалоац цу дешаша.

Дуккхача шерашка аьттув баьнабац № 3 йолча цеха коллектива химкомбината маьшша бедал лоаттаяра. Установкаш ханнахьа ремонта соцаяра хьалаш цехе ца хилар бахьан долаш хулар из. Торонаш лехаш бар технологаш, уж царна кора а йир. № 21-Ӏа йола установка дукха ха яьккхар болх ца беш сеца латташ. цу тӀа балха юкъейоалаеш йола керда турбонагнетателаш тӀа цхьа кхоачамбоацар нийсдаларах. Цехерча Н. Т. Костеринаи И. Б. Киселяи дагалехар установка аппаратех пайда эца йиш йолаш хилар. царех газови компрессорни станци дӀахеттачул тӀехьагӀа. Дукха хӀама даханзар цунга. бакъда, дикка холуш пайда баьлар.

Кердача хьалашка болх беча хана лоархӀаме дош да продукце дикал лакха хилийтар. Из гӀулакх хӀанзза теркалле дезаш да. Цу хьакъе заводе хӀанз караерзаеш я комбинированни установкашка къаьст-къаьста бензин чакхдаккхара процесс. хӀана аьлча лакхагӀа хул бензина дикал. Продукце дикал лаккхьяра пайда эца йиш йолаш торо я № 21-Ӏа йолча установка тӀа а. Насоса электродвигатель низ болашагӀа йолчунца хийцача газофракционирующи абсорбера чу 35—40 кубически метр дукхагӀа абсорбент дӀачутела йиш хургья. Цу тӀагӀолла бензинацара керттера фракцеш цхьа процент дукхагӀа хургья. Иштта кхыйола мероприятеш а ю заводе продукце дикал лакхъяра.

Махаьра, экономически реформа чакхъяккхара лоархӀаме да болхлошта, инженерно-технически болхлошта экономика дешаш довзийтар. уж Ӏомалар. Заводе соахка денз 44 сахьата лаьрхӀача программах экономикаи кулгаллараи дешаш Ӏомадеш дешаш ба инженерно-технически болхлой. Из дешара хьалхара этап я. ХӀанз апрель бетта дӀайолалургья балайтта сахьата лаьрхӀа берригача болхлошта экономически дешаш Ӏомадара занятеш. Цехий боккхагӀа бола инженераш хургба цига хьехаш.

Цул совгӀа парткомо хьакъоастаяьй цхийтта сaг юкъевоагӀа политинформаторий группа. Цар декхар да кердача системах лаьца массайолча участкашка, бригадашка беседаш яр., экономически реформа лоархӀам массанена дӀабовзийтар. ИтталагӀча февраля денз из болх дӀахьош ба уж. Цар дувц болхлошта завода чурча боахама расчетах. шера чухьа болхлошта а инженерно-технически болхлошта а премеш ялара оттаьча положенех, кхыдолча а дешаех лаьца.

Кийчон балхаш деш гучадаьлар товарни продукцега дӀадолачунна завода чухьа анализ елга хила мегезза вӀаштӀехьдаьккха ца хилар. Парткомо могадир керда оттаяь положени мишта я укх шера шоллагӀча квартале хьожилга.

Кердача системага дала кийчлуш дукхагӀа терко е даьннад тхо хьалха латта методаш шерагӀа дӀа-юха йоаржаяра. Цу даькъе лоархӀаме я завода чура хьалха латтача методий школаш. Цига Ӏомаду новаторашта карагӀдаьннар. дӀа-юха эц опыт. ХӀанзалца даьчо хьахьокх цу тайпара школаш яра бригадин метод эггара дикагӀа хилар: новатора болх беча метте гойт массанена ший опыт. Иштта йийцар шоай опыт № 11-12 йолча установка тӀа боккхагӀа болча оператораша Сенотова, Плетнева. Занятиш хилар технологически процесс дӀаяхьар. установка йолаялийтар, соцаяр дувцаш. Цу тайпара занятиш йир № 7-8 йолча установке воккхагӀа волча оператора Шагокова. Цу тӀагӀолла къахьегама овсарле лакхъелар 0,8 процент, шера 108 эзар сом пайда хул, хӀаьта установка йолаялийтарга йода ха лоацъелар ши сахьат. Хьалха латтача методий ялх школа вӀашагӀъеллай укх шера.

Иштта лоархӀаме да кердача хьалашка болх бе кийчлуш къахьегама а технологически а дисциплина чӀоагӀъяр. Февраль бетта массайолча цехашка партийни собранеш хилар къахьегама дисциплина кхы а тоаяра де дезараш дувцаш. Коммунисташа белгалдир долаш дола кхоачамбоацараш дӀадахара. тӀайица социалистически декхараш кхоачашдара наькъаш.

К. ЗАБЕЛИН,
Грозненски крекинг-завода парткома секретарь.

ПАЙДАНЕ ГӀУЛАКХ

ХӀанз предприятешкара керттера лостам ба производственни процессашта комплексни механизаци яр, кулгашца ду балхаш кӀезигагӀа хилийтар, балха ханах бизза пайда эцар. Ӏилман ларда тӀа къахьегам вӀаштӀехьбаккхар.

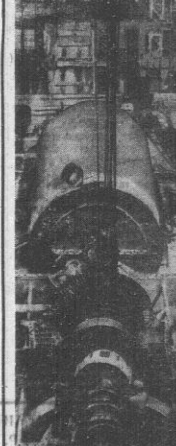
ГАРО заводе дӀадаха шу чакхдоалаш Ӏилман ларда тӀа къахьегам вӀаштӀехьбаккхара йола совет вӀашагӀъеллар. Цун керте эттача С. Ш. Григорьянца дика вӀаштӀехьбаьккха дӀаболабир совета болх. Цу совета юкъебахар производстве хьалха латта болхлой, инженерно-технически болхлой, партийни профсоюзни организацей викалаш. ВӀашагӀъеллар йоккха опыт йола инженер нов. Тищенко керте латта Ӏилман ларда тӀа къахьегам вӀаштӀехьбаккхара йола лаборатори.

Совета членаша лабораторе болхлошца цхьана цхьайолча участкай болх Ӏомабир. Цул тӀехьагӀа цар лаьрхӀар хьалхарча аргӀах ритмично болх ца беча участкай къахьегам Ӏилман-ларда тӀа вӀаштӀехьбаккха. Цу юкъе яхар фрезерни станокий участок, шийлача штамповка участок, малярни балхий участок. Царна лаьрхӀа комплексни план оттайир. Цунна юкъейихьар 140 тайп-тайпара мероприяти. Уж тӀаерзаяь яр къахьегама методаш эргаяхара, производства эстетика тоаяра. ХӀаналехьа царех ткъо совгӀа мероприяти производствана юкъейихьай. Цар хьахьекхад белгал мел яьха мероприятеш производствана юкъейихьачул тӀехьагӀа къахьегама овсарле 30 процент лакхлургхилар.

Ӏилман-ларда тӀа къахьегам вӀаштӀехьбаккхара хьинар кхо ца деш болх беш я ворхӀ творчески бригада, царна чувоагӀа 90 болхло. Бригадашта керте латт йоккха опыт йола инженераш, хьалха латта болхлой: Копылов Юрий Иванович, Ржевский Анатолий Петрович. Воробьев Николай Дмитриевич, кхыбараш.

ЦхьоалагӀча апреле денз планированеи экономически стимулированеи кердача системага яьннаа болх бе йолаеннай ГАРО завода коллектив. Цу даькъе къаьстта чӀоагӀа пайдане да къахьегам Ӏилман ларда тӀа вӀаштӀехьбаккхар.

С. ЧУХАРЕНКО.

Хьалъяь яьнначул тӀехьагӀа ши миллион киловаттага дӀакхоачаргба Ӏалама газаца болх беш йолча Ташкентски ГРЭС-а низ. Промышленни мухь дӀатӀайийцаб пхелагӀча турбогенераторо.

Юбилейни шера гӀишлошъераша болх бе йолайолийтаргья кхы а ши энергоблок.

СУРТА ТӀА: вӀашагӀйоллаш латта ялхлагӀа турбогенератор.

Г. Пуна сурт.
ТАСС фотохроника.

НАЬХА ХЬАШТАШ КХОАЧАШДЕШ

Шоаш хьаеча маьхка, кхыйолча изделей дикал лакха хилийтара хадданза къовсам а лоаттабеш 101,5 процент кхоачашъяьй Грозненски маьхка комбината болхлоша квартала задани. Хьалхара моттиг яьккхай нов. Сороченко керте латтача маьхка заводо. ХӀара бетта план тӀехкхоачашъеш къахьийгар цу коллективо, хӀаьта квартала задани гӀехкхоачашйир 2,1 процент. Из я планал совгӀа тикашка дӀачуенна дуккха тоннаш маьхк, булкаш, кхыйола изделеш.

М. ЗЕЗИЕВА.

ТЕШАША БЕХКЕ БУ

Дега геттара новкъа ца хулаш, дог чӀоаггӀа тоха ца луш хьажа йиш яц американски военщина бехке еш долча цу сурташка. Вьетнамски лаьтта шоаш даьча дерригача зуламашта халкъий суда хьалхашка США агрессораш жоп даланза ца боала ха хьаэттача цу сурташа, дийнача тешаша санна, хьадувцаргда американски снарядаша боабаьча кхалнахахи берехи дола бакъдар, дувцаргда йохаьча машарерча юртехи городехи, школех, больницех, храмех дола бакъдараш. Цунца цхьана цу сурташа дагайохийтаргья шоай паргӀато бахьанпе, шоай халкъ ший лоӀаме хилийтара тӀехьа къовсам лоаттабеча вьетнамски патриотий турпалерча къонахчала, деналя дуккха а оагӀош.

...Гой укх сурта тӀа Хайфона юкъерча госпитале я цхьа кхалсаг. Дуга кхай тӀа болх беш йоаллача хана хала чов хиннай цунна. Ди тташ мо нра саьнаш дола болата кубикаш дуккха чу а йоахкаш кийчъяь бомбаш кхайсар цун юрта американски фепарча гӀаьрахочо. Духхьала нах боабе, наьха дегӀамашта човнаш яйта аьнна чуехка я уж болата кубикаш. ДегӀах чуяьнначул тӀехьагӀа цига кхеста а кхесташ хала човнаш ю цар.

...ХӀаьта ер — Хонгаера сурт да. Март бутт юкъебахача хана эггара бӀехагӀча, къизагӀча тайпара бомбаш техар города американски авиаце. 250 килограммагара 500 килограммага кхоачаш йола бомбаш цу города чуетташ вӀаштта кхоъ ди даьккхар фепарча гӀаьрахоша. Боабаьча нахаца бераш а дар. Дохадаь а зе теха а 120 цӀа дар. Хонгоя юхе гӀолла пхьаьцаӀ тӀема объект яц, хӀаьта из цаӀ мара кхы йоацаш йола предприяти города центре я. Из я кӀора брикеташ ю фабрика. Алхха «тӀема объекташта» мара бомбаш еттац американски пилоташа, яхаш, Вашингтоно дувца хабараш цӀенденна харц да!

Американски агрессорий Вьетнамера тӀема зуламаш тахкара юристий-демократий дунен халкъашта юкъерча ассоциаце инициативах вӀашагӀъеллача Дунен халкъашта юкъерча комиссе делегаце хӀанзза хьаленад уж документальни тешалаш Вьетнама Демократически Республикера.

АМЕРИКАНСКИ АГРЕССОРИЙ ТАХКАРА ЙОЛЧА ДУНЕН ХАЛК ДЕЛЕГАЦЕ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ВЬЕТНАМЕРА ТӀЕМА ЗУЛАМАШ ЪАШТА ЮКЪЕРЧА КОМИССЕ

Москве доттагӀлен ЦӀагӀа хиннача пресс-конференце эгӀазалцеи дог лазаши дувцар юристий-демократий Дунен халкъашта юкъерча ассоциаце генеральни секретара Жоэ Нормана ВӀашагӀкхийтта Штаташ кхы дӀахо а агресси чӀоагӀъеш. Къилбаседа Вьетнама бомбаш еттилга шердеш, къулбехьенвьетнамски патриоташта духьалара карательни операцеш алсамйоахаш хилар. Дуга кхашка балха боахкача ахархошта, чкъаьрий доахарашта шоай ладкашка, доарахоштациарна дарба дара йолча пункташка, берашта — мамогга къайленьха йоахкача школай классашка герзаш а детташ, машаречa бахархошта духьалара герз даьд террорах американски военщина.

— Мехка гӀолла леларо тхо тешадир агрессоро кхоачашде, аьнна шийна хьалхашка оттадаь керттера декхар — зӀамигача мехка халкъ, цун денал доха а даь, мутӀахьа дерзаделга — цунга кхоачашдуденна ца хиларах, — аьлар Ж. Нормана. — Денал долаши, сатийнеи, дисциплина йолаши да вьетнамски халкъ: из чӀоаггӀа кхотаденна да ший правительствана гонахьа, тӀема даькъе а производства даькъе а тамашне доккхий толамаш доах цо.

— Лаккхара политически сакхетам болаши моральни гӀулакх чӀоагӀа долаши вьетнамски халкъ хиларах дог гӀоз ца доалаш висац, — аьнна белгалдаьккхар делегаце члена чилийски профессора Хосе Родригеса.— Цун денал духхувла хьаст из ба. Тхона бӀаргадайна а тха тешал де йиш йолаш а дӀа йохаьча городашка хӀанззехьа а уж юхаметтаоттаяра планаш вӀаштӀехьйоахаш хилар. Цо хьахьокх машаречa балха тӀаккхуваш вьетнамски халкъ хилар.

Вьетнаме болча хана делегаце членашта бӀаргадайра, яхаш дийцар Жоэ Нормана, Советски Союзо а социалистически кхыча мехкаша а турпалерча Вьетнама деш дола гӀо Ӏалаьмате боккха лоархӀам болаш хилар.

— Американски самолеташ бомбаш етта тӀаьхкача хана тхона хезар СССР-ера йийхьача зенитни батареяша ду дов. Хайфонски порте тхона дайра советски кемаш. Вьетнама Демократически Республика тайп-тайпарча районашка тхох беттабелар советски специалисташ.

Американски агрессорий Вьетнамера тӀема зуламаш тахкара йолча Дунен халкъашта юкъерча комиссе членаша хьалхашка епача Деклараце тӀа белгалдаьккхад «тӀема эскалаци чӀоагӀ ме ду геноцида оамалехьа ласт» ВӀашагӀкхийттача Штаташа леладу гӀулакхаш, аьнна.

О. ТРОФИМОВА.
(АПН).

Советски Iаьдала 50 шу

КЕРДАЧА ТРАССАШКА ГIОЛЛА

СССР-е МАШИННАЬКЪА ТРАНСПОРТ ДЕГIАЯР

Ши триллиони йийтта миллиарди. Ужжал тоннокилометраш болх баьб соахка советски машиннаькъахоша. Дукха болх ба из е кIезига болх ба из? Дагалоацаргда вай, 1913-ча шера Россе машиннаькъа транспорте гIолла дIа-хьа бихьа мухь 65,7 миллиард тоннокилометр хилар. Хьалхара пятилетка чакхйоаллача хана 169,3 миллиард тоннокилометрга дIакхаьчар из, хIаьта тIом хьалехьа хьалхха, — 1940-ча шера 415 миллиард тоннокилометрга кхаьчар.

1970-ча шера СССР машиннаькъашка гIолла дIа-хьа бихьа мухь ши триллиони 400 миллиони тоннокилометрга дIакхоачаргба.

Советски Союз — Iалаьмате йоккха машиннаькъий паччахьалкхе я. Мехка дIа-хьа кхухьача деррига мухьех диъ дакъа дича лоадама хIама ца эшаш царех кхо дакъа машиннаькъа транспорте гIолла дIа-хьа кхухьаш да.

Вагонаш йотта хьожаргда вай хIара вагона тIа 50 тонн а йотташ. Цу вагонех цхьа состав а яь, сахьата 100 километр никъ беча сухалца дIайохийтаргья вай из. Цу поезда керте латтача сага мел латта везаргва-теш тIеххьара вагон тIехъяллалца хьежаш хилча. Ди даккха дезаргда, кIира даккха дезаргда, бутт баккха безаргба? Лоадама хIама ца эшаш шу даккха дезаргда! Иштта цунга хьежаш латтача сага тIехъяьнна ца йоалаш бIаргча 349 дибийса доаккхаргдар цу Iалаьмате йоккхача составе. Деррига лаьттана 20-эза гобаккхал йIаьха хургьяр из, е Лаьттанеи Беттаи юкъерча юкъал шозза йIаьхагIа. Гой, иззал мухь тIа а бетта дIа-юха хьоргба СССР машиннаькъаша 1970-ча шера!

Уж — мухьаш да. ХIаьта нах, пассажираш? Кердача пятилетка тIеххьарча шера 2,7 миллиард совгIа саг дIа-хьа вугаргва советски машиннаькъа транспорто.

ЛАЬТТАН КХОЪ ЭКВАТОР

Ховш махиллара, IэIарца болх а бергболаш Россе эггара хьалхара машинникъ билла 133 шу даьннад. Нижне - Тагильски завода эша гIулакхаш деш бар из никъ. Ца никъ биллараш дай воIи ЧерепановгIар бар — крепостни, талант йола эрсий механикаш.

1837-ча шера хьабийлар Петербургаи Царски Селонеи юкъера машинникъ, Павловске кхаччалца дIа-хьа а бодаш 27 километр бIаьха бар из.

Машиннаькъий гIулакх геттара лелара, сабаве дегIаухар Россе. 30 шера — 1873-ча шерагара 1866-ча шерага кхаччалца — деррига а дехка машиннаькъаш алхха 3,8 эзар километр мара дацар. Петербургаеи Москваеи юкъера никъ билла ца боалаш бархI шу даьккхар. 1851-ча шера мара болабаьзар из болх бе. Цу хана дунен тIа эггара бIаьхагIа бола машинникъ лоархIаш бар из — 644 километр.

Машиннаькъаш дохкилга геттара сихделар вай мехка Советски Iаьдал эттачул тIехьагIа. Хьалхарча пятилетка шерашка биллар Туркенб, 1440 километр дIоахал дола машинникъ. Цул тIехьагIа дехкар укх тайпара наькъаш: Ачинск — Абакан, Юрга — Проектная, Петропавловск —Караганда, Троицк — Карталы — Орск, Таштагол — Новокузнецк, Кожва — Воркута, Акмолинск — Карталы, иштта дукха кхыдараш а.

Юкъара пайда эцаш дола машиннаькъаш хIанз укх сахьате 133 эзар километр гаргга да. ХIанз СССР деррига магистральни машиннаькъий дIоахал экватора кхозза гобаккхал да, Лаьттаннеи Беттаи юкъерча юкъах кхоалагIча дакъал тIех да цар дIоахал. Советски машиннаькъаш, сурт оттош аьлча; седкъашкахьа бухь билла да.

ВорхI бIаь километр бIаьха Абакан — Тайшет яха электрифицированни машинникъ биллача дуккхача наха орделаши медалаши елар соахка СССР Лакхехьарча Совета Президиумо. ЧIоагIа хала билла безаш никъ бар из. Цига хьадоаккхаш дIа-хьа кхесса цхьа лаьтта а мел дукха дар аьлча, из лаьтта платформашта тIа а дета царех состав вIашагIъеллача Москваеи Владивостокаи юкъе кхолха дIоаттал из состав йIаьха хургйолаш селла дукха дар.

ХIанз из коллектив цигара кхычахьа дIа а ляха. Тюменера баьнна Сургутски мехкаьтта районе бода керда машинникъ буллаш я. 700 километр бIаьхача цу наькъо транссибирски магистраль юваргья Тюменски областерча геттара дукха гази мехкдаьттеи долча районаца. Советски Iаьдала юбилей тIакхоачаш цу магистрала кертагахьарча дакъа тIа поездаш лела йолалгруъ! — Тюменера яьнна Иртыша берда йисте уллача Савинок яхача станце кхаччалца.

Транссибирски магистрала 400 — 700 километр къилбаседенгахьа гIолла гIоргболча Iалаьмате боккхача Къилбасега - СибарегIен машиннаькъа керттагахьарча звено лоархIам болаш хилийта лаьрхIа ба Тюмень — Тобольск — Сургут шоайла ювзаш бола никъ. Сургутагара Ангара яхача хина устьяга а баха, цул тIехьагIа Байкала гола а теха Комсомольск - Амура тIара яхача города гарга гIоргба из, хIаьта цигара баьнна из духхьала тIагIоргба Тихи океана берда йистошта.

Мангышлак яхача ах-острова тIара Iалаьмате дукха мехкдаьтта корадаьд. ХIара гектара тIара лоархIаш хилча, Башкиреи Татареи доаллачул 5—10-эза дукхагIа да цига доалла мехкдаьтта. Укх шерре а Мангышлакера дIахьоргда ши миллион тонн совгIа мехкдаьтта. ХIаьта укх гарггарча шерашка иттанешца лоархIам болаш алсамдаргда цига доаккхаш дола мехкдаьтта. Из районаш наькъаш дехка караерзаира кердача пятилетке лаьрхIа да. Жетыбайи Узени яхача мехкдаьтта промыслашка долхаш говнаш а долаш. Макат — Мангышлак шоайла ювзаш 850 километр бIаьха машинникъ билла, аьнна.

Самарканд — Каган яхача халача участкана голатеха тIех а баьнна дIагIоргба Самарканд — Карши шоайла ювзаш бола 160 километр машинникъ. Цу наькъо пассажирашта а мухьашта а 246 километр лоацбергба никъ, дикка тоадергда Узбекистана юртбоахама оIаьхий районаш транспортни гIулакхашца Iалашъелга.

Иштта билла болалургболаш ба Белорецкера Чишме бода машинникъ а. Цо Iалашбергба Магнитогорски металлургически комбинате Поволжьяреи Центрацареи эггара гаргагIара бувзам. ХIаьта Краснодарера Туапсе буллача наькъо йиш хулийтаргья, армавирски лостамал совгIа. Ростов-Дона тIара — Кавказа Iаьржача форда берда йистош ювзача участке керда машиннаькъа болам оттабе.

Беррига а пятилетке билла лаьрхIа машинникъ ворхI эзар километр ба.

ЭЛЕКТРИФИЦИРОВАННИ МАШИННАЬКЪИЙ ГЕОГРАФИ

СССР эггара хьалхара электрифицированни машинникъ биллар лоацпача участке Баку — Сабунчи — Сураханы. ХIаьта хIанз электрифицированни машиннаькъаш 27 эзар километр да. Царех эггара бIаьхагIа бола никъ Москвера баьнча Байкалага кхоачаш — 5500 километр ба из.

Кердача пятилетка электрифицированни машиннаькъаш кхы тIа а итт эзар километар совлаха лаьрхIа да. Эггара хьалхарча аргIанна электрифицированни машиннаькъаш дола участкаш ераш я: керттерча СибарегIе, магистрала эггара дукхагIа болх тIалаттача дакъа тIа — Слюдянкера баьнна Карымске кхоачаш, Къулбехьен - СибарегIен новкъа — Целиноградера баьнна Магнитогорске кхоачаш, Челябинск — Карталы — Орск, Кузнецке — Юрга — Топки — Ленинск, Кузбассе — Новокузнецк —Таштагол. Укх шерре а электровозаш долалургда укх машиннаькъашка: Артышта — Полобас, Богданович — Смычка (Урале, Целиноград — Атбасар (Казахстане), Львов — Самбор (Украине).

Малхбоалехьа электровозаш аха долалургда Угловой яхача городера баьнна Тихоокеански берда йистошка уллача эггара йоккхагIча порте Находке кхоачаш. Геттара чIоагIа пайдане хургда Московски окружной машиннаькъа гонна электрификаци яр. Советски столице гIолла чакхйоала еррига транзит шийна дIатIаэцаргья цу наькъо. Гарггарча шерашка электрификаци яь йистеяргья укх лостамашкахьа долхача машиннаькъашта: Москва — Киев — Львов — Чоп, Львов — Самбор — Ужгород — Чох, Москва — Запорожье — Симферополь, Донбасс — Хировка, Помошная — Одесса.

Поволжье Донбассаца ювзаш дола лостамаш чIоагIдар дукха тепловозаш дIа а даьха, царна меттел электровозаш хилийта лаьрхIад Сызранера Харькове кхаччалцеи Рузаевкера Пензе кхаччалцеи долча дерригача наькъашка. Уралера Центреи Ленинградеи долхача машиннаькъий низ дикка совбоаккхаргба Свеча — Буй —Данилов ювзача лостамера никъ электровозашка баккхаро.

Дикка тоалургда города башха гаьна йоацача моттигашка дIаухаш а цигара городе хьаухаш а болча пассажирашта деш дола гIулакх. Кердача участкашта электрификаци е лерхI Ленинграде, Харькове, Минске, Киеве, Саратове, Львове, Риге. 1970 шу чакхдоалача хана мехка мичухь дIа-хьа кхухьача дерригача мухьех аханел дукхагIа электрифицированни машиннаькъашка гIолла кхухьаргда. Юхедиса машиннаькъаш, лоадама болх беш доацача говнашкареи линешкареи дIайиккхача, тепловозашца болх беш хургда.

КЕРДА ТЕХНИКЕИ АВТОМАТИКЕИ

Кердача пятилетке кхы а дикагIа дола электровозаши тепловозаши тIакхетаргда СССР машиннаькъий подвижной состава паркана. Пассажираш дIа-хьа кхувлараш сахьата 160—180 километрга кхоачаши мухьаш дIа-хьа кхухьараша 100—120 километрга кхоачаши никъ беш хургда уж. Иштта кердача тайпара моторвагонниш дизельнии поездаш а автомотриссаш а кхоачаргья транспортага.

Хургдола керда локомотиваш керттерча дакъа ераш да: тока шин система тIара переменни постояннии) бархI соа йола мухьаш кхухьеи ялх соа йола пассажирски электровозаш, ялх эзар говра низ бола мухьаш кхухьеи кхо эзар говра низ бола пассажирски магистральни тепловозаш. 1200 а кхы дукхагIа а говра низ бола маневрови тепловозаш.

Машиннаькъа составана тIаботташ болча мухьа боарам укх гарггарча шерашка итт эзар тоннага дIакхоачабе лерхI. Нагахьа сакла цу тайпара состав моллагIа йолча йиъ соана тIарча вагонех вIашагIйоллаш хилча из цаI - ах километр йIаьха хургья. Цудухьа алсамбоаккх цхьан вагона тIаботта мухь. ХIанз наькъашка тохкам беш я 120 тонн мухь тIаботта лаьрхIа йола бархI соана тIара цистернаши 125 тонн тIайотта лаьрхIа ах-вагонаши. Царна тIаботта йиш йола мухь шозза дукхагIа ба йиъ соана тIарча вагонаш тIа боттачул, хIаьта цар йIоахал дуккха а кIезигагIа я. Мухьаш дIа-хьа кхахьара йолча кердача вагонех дуккха вагонаш роликови подшипникаш тIа хьаергья.

Никъ а наькъа боахам а чоIагIбелга, уллаши станцеши кхы дIахо а дегIайоалаелга, автоматика, телемеханика, бувзама дикагIа йола средстваш, электронни вычислительни техника юкъейоалаелга дIадех поездаш сихагIа леларга яхарои подвижной состав низ болаш хиларои.

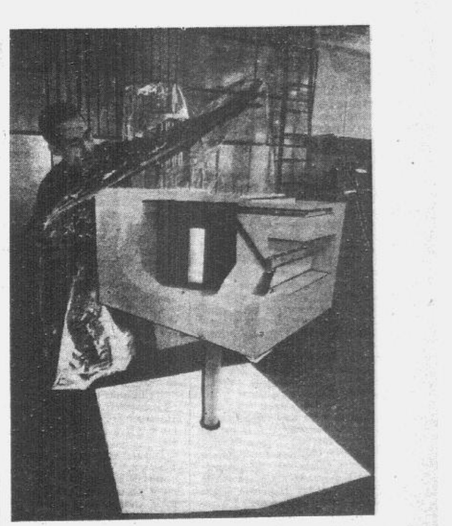
Пятилетка чакхъяллалца хIара шерра - шера 10 эзар километрал кIезигагIа йоацаш езагIча тайпара рельсаш ехкаргья. 20 эзар километрга кхоачаш дIаьхлургда аьшкбетона шпалаш йола наькъаш, эггара хьалхарча аргIанна уж йохкаргья пассажирски поездаш геттара сиха лелачеи мухь кхухьача составашта дукхагIа мухь тIабеттачеи наькъашка. Стыкаш йоацача наькъий дIоахал 20 эзар километрга кхоачаш совъдаргда. Дерригача керттерча машиннаькъех диъ дакъа дича царех кхо дакъа жагIий кIийле йолаш хургда 1970 шу чакхдоалача хана.

Шеньенна юкъера дIайолаш латт поездаш лелара управлене къаьнара средстваш — телеграф, жезл, кара болх бу стрелкаш. Царна меттел юкъеенай автоматика. Укх дIадахача ворхI шера автоблокировкацеи диспетчерски централизацецеи Iалашбаьб 13,6 эзар километр никъ, хIаьта ах-автоматически блокировкаца — 54 эзар километр. 29 эзар стрелка электрически централизацега яьккхай.

Кердача пятилетках хIара шерра-шера 2,5 эзар километр машинновкъа автоблокировкеи диспетчерски централизации чакхъаккха а ялх эзарнел кIезигагIа доацача стрелкашта электрически централизаци е а лаьрхIад.

Технологически процессашта, къаьстта а поездаш лелаелга нийсдара, билетно - кассови а учетни а операцешта автоматизаци яра. Документашта обработка яра шерра юкъейоагIаргья вычислительни теххIад Москвеи Горькеи наькъий вычислительни центраш хьалъелга. Уж санна йола центраш хьалъе лаьрхIад Ленинграде, Киеве, Харькове, Свердловске, Новосибирске.

Николай АНИКИН.

СССР Ерригсоюзни торгови палата производственни комбината художникаш, инженераш, макетчикаш уникальни экспонаташ кийчъеш ба Монреале хургйолча Дерригдунен выставке яхьийтара. Советски Союзо Iилман, техника, промышленноста, культура даькъе карагIдаьннараш дувцаш я уж.

СУРТА ТIА: город Обнинске йолча дунен тIа эггара хьалхарча атомни электростанце атомни реактора болх беш йолча макета оатхала упаковка еш воалл художник-макетчик М. Волков.

М. Редькина сурт.

ТАСС фотохроника.

ДИКАЧА НАХАХ

ЙОВЗАШ А СИЙДЕШ А Я ИЗ

Делкъел тIехьагIа диълагIа дола сахьат доладенна ха яр. ХIанз мара болх дIабола ца бича санна чуйийнна болх беш бар Грозненски швейно - производственни объединене чуйоагIача цхьоалагIча фабрика хIамаш тегараш.

— Хьона мала веза, аьнна хаттар дир цу чу болх беча цхьан кхалсаго.

—Сона езар шун болхло Балхаева Лидфа, йовзий хьона из?

— Со цар смена мастер я, сона ейза а ца Iеш, тха фабрике а саг хургвац из ца йовзаш, — аьлар цо.

Еррига ший уйла, теркам тIабахийта болх беш йолча юкъерча дегIарча, хьатара бос болча кхалсага бIара а хьежа цо аьлар: «дIарча машина тIа хIамаш тегаш йоаллар из я». Сиха лелар цун кулгаш.

Бера хана денз дагайоаллар Лидфайна хIамаш тегара говзал. 1962-ча шера ворхI класс чакхъяьккхар цо. Цу шера хIамаш тегача балха яха лаьрхIар. Бера хана денз дагадаьллари ше лаьрхIари кхоачашдир цо. ХIанз ше болх беш йолча фабрике балха яхар Лидфа.

Денош сиха дIаухар, цкъа хьаьннар шоллагIа ала дезаргдоацаш хьаэца гIертар къона болхло. Халонаш дукха нийслора, булургбий-хьогI сона ер болх яхача уйлаша шекйоахар.

— Ер болх беза а безаш хьо балха еналле, шек ма яла хьо. кастта тхона санна бовзаргба хьона болх.—йоахар безаме ер тIаийцача коллективерча хIамаш тегараша. Цу дешаша дог уралттадора керда балха енача Лидфай.

Цхьа бутт боаллашехьа балхах дика кхийтар. Ер санна керда балха баьхкача кхычар цхьоалагIча. шоллагIча разряда мара экзаменаш дIа ца луча укхо балха йиъалагIча разряда экзаменаш дIаелар.

КарагIдаьнначох кхоачамбаь Iанзар нов. Балхаева. ТIаттеIа шии говзал лакхъеш, йоккхагIа опыт йолча болхлошкара опыт хьаэцаш, къахьега йолаелар Лидфа. Ди тIехьа лакхлора балха говзал. Цхьа шу доаллашехьа пхелагIча разряда экзаменаш дIаелар цо. Цул тIехьагIа денз резервера мастер йолаш хьайоагIа из.

Балхаева Лидфас болх беча шоллагIча участка коллектив социалистически яхь лелаеш я № 1 йолча участка коллективаца. Тегача хIамай дикал дакха хиларцеи, хьокхамаш дикагIа хиларцеи укх шера массехказа хьалхара моттиг лаьккхай участка болхлоша. Карара кара тела Ше вымпел я царга. Хьалхарча квартала план тIехкхоачаш а еш, планал совгIа тийга хIамаш бIаьш сомий маьха я.

Барттайнача участка коллективо доккхий декхараш тIаийцад Октябра 50 шу дузача денца сийленца накъаахара. ХIара сменах нормаш 125 — 130 процент кхоачашъю. Цу юкъе дIадд дакъа лоац Балхаева Лидфас а.

Балха тIа лакха толамаш дахарал совгIа, общественни вахаре а хьинаре дакъа лоац цо. ДIададахача шера Грозненски горсовета депутат хиннай из, хIаьта укх шера Ленински райсовета депутат я. Цу участке шийна тIадена гIулакх а дика къоастаду цо. цига а дукха болх бу. Ше производстве болх бешшехьа сайрийнарча школе 10-ча классе деша ягIа хIанз. Цига а дика деш Лидфас. Массанахьа а кхоач хьинар дола гIалгIай кхалсаг. Ше фабрика балхара е общественни болх чакхбаьнна чуеча шийшин кIаьнка кхетам лу цо. Ханал хьалха. цIаьхха да веннача берешта цIаккха дагадохийтац цо да вац аьнна. Берашта эшачунга дика хьож.

Фабрике балха тIа. общественни массанахьа шийгара хьокхам телаш хьайоагIача нов. Балхаевай сий ду коллективо. Дукха ха йоацаш КПСС члений кандидатала дIайийнай из. Укх юбилейни шера сога кхаьча, сона эггара дезагIа дола совгIат да из. — йоах Лидфас. Шийх коллектива бенна тешам кхы а чIоагIбара хьинар кхо ца деш. дIахо йолача хана кхы а дикагIа къахьега лерхI цо. Пох теша мегаргва, лаьрхIар кхоачашдеш оамал я, цун.

Б. КОСТОЕВ.

КОММУНИСТАШ ХЬАЛХА ЛАТТ

Коммунисташта а «Сунжанефта» НПУ ерригача коллективана а эггара дукхагIа дагадоаллар, цар дукхагIа йоакхо еш дар да планированеи экономически стимулированеи керда система дика камаьхал а йоалаш юкъейоалаелга. Кердача хьисапе болх бара даькъе опыт йолаш вай республике алхха ши нефтепромыслови управлени мара дац — «Малгобекнефтеи» «Старогрознефтеи». Цар балха хьалхара итогаш дика я.

Цар опытага а тхоашта хьалхашка латтача декхарашка а хьежа, тха партийни комитето а цехови партийни организацеша а дуккха мероприятеш чакхйоах боахам лелабара керда система толаме юкъейоалаяра.

Масала, управлене экономически службаца цхьана тха парткомо кийчдаьд планированеи экономически стимулированеи керда система дика камаьхал а йоалаш балха юкъейоалаяра де деза гIулакхаш. Уж гIулакхаш дийцар цехови парторганизацей секретараша, цехий начальникаша, керттерча специалисташа, экономически службай болхлоша дакъа лоацаш хиннача парткома заседане. Цул тIехьагIа уж дийцар массаза а болх беш йолча производственни совещане, дIаловзийтар производства лохехьарча звеньяй коллективашка.

Чакхдахá аьнна белгалдаьхача цу гIулакхашта юкъе да: кулгалхоша, инженераша, техникаша, гIулакхерча вахá экономически дешар Iомаделга, лекцеш, беседаш, семинараш теоретически а экономически а конференцеш, экономически болх тоабара, рационализаторски изобретательски болх тоабара конкурсаш елга, иштта кхыдараш.

Уж гIулакхаш хIанзлехьа а чакхдаха доладеннад. Уж мероприятеш кийчъеча а чакхйоахача а хьинаре дакъа лоац нефтепромыслови управлене коммунисташа-инженераша новкъосташа В. Г. Карташова, С. П. Быкадорова, И. Н. Дементьева, Н. Н. Гусакова, М. В. Мальцева, В. И. Коновалова, Г. М. Вершовске, иштта кхы дуккхаеша а.

Iилмаш наькъаца къахьегам вIаштIехьбаккхара даькъе дуккха организационни болх баьб. ВIашагIъеллай къахьегам Iилманна вIаштIехьбаккхара йола совет (НОТ). Цунна юкъе бахаб НПУ отделийи цехийи болхлой. Совета керте латт управлене керттера инженер. НПУ цехашкеи предприятешкеи творчески группаш вIашагIъехкай НОТ-а совето, къахьегам Iилманна вIаштIехьбаккхара керттерча лостамий хьакъехьа хаттараш а долаш анкеташ оттаьй, цехийи производства лохехьарча звеньяйи коллективашка уж дIаяхьийтай.

КIира ихе дийнахьа болх бе довлара кийчо еча хьинаре дакъа лоац коммунисташа. Цу деша хетаяь администрацеца цхьана заседани йир парткомо. Цехий партийни организацеша а болхлой собранеш льй из дош дувцаш.

Наха кхетам балара балхах доккха дакъа дIалоац социалистически яхьо, къаьстта а цун лакхехьарча формо — коммунистически къахьегама тIехьарча боламо. Опыто бакъ а деш хьахьувкх, форманна а доацаш социалистически яхь бокъонца вIаштIехьъяьккхача. коллективашка кхетама балха а дика камаьхал йоалаш хилар. Цунна тешал ду Карабулакски КГРБ ремонтно-прокатни цехо. Укхала болх беш волча 65 сагах, хIанзлехьа 39 саг коммунистически къахьегама ударник ва, хIаьта юхебисараш а тIагIертта къовсам лоаттабеш ба из сийлен цIи яккхара.

Цу коллективо шийна декхар тIаийцар Советски Iаьдала 50 шу дузача денга шийх сий дола цIи тиллийта, — Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически ревлюце 50 шу дизара цIи.

Укхаза каст-каста политически информацеш, беседаш хул, лектораши докладчикаши бех шоайцига. Кхетача балха кхыйола формаш а лелаю. Цу дерригнеша новкъостал ду нах коллективизма уйланца хьалкхебара, цар къахьегам творчески хилийтара.

Н. КРУГЛОВ,
«Сунжанефть» НПУ парткома секретарь.

Къахьегамхой бытови хьашташ кхоачашдара шоай хьинар кхо ца деш къахьег Грозненски «металлист» яхача завода болхлоша. Еррига продукци арахецара квартала план 103,9 процент кхоачашъяьй завода коллективо. Планах лаьрхIачул совгIа арахийца алтамаш, хьастамаш, пуржине менгеш, кхыйола продукци 11,8 эзар сома маьха я. Къаьстта дика къахьег менгеш деча цеха, таразашта ремонт еча цеха коллективаша. Цига хьинаре къахьегаш ба горсовета депуташ М. Нинциева, Т. Езерская.

СУРТА ТIА: маляр М. М. Нинциева болх беш я.

И. Плиева сурт.

Дика коллектив

ДIабахача бетта лакха къахьегама толамаш даьхар «Грозэнерго» объединене хьалха латтача Грозненски теплоэлектроцентрала коллективо. Электроэнерге план 136,7 процент кхоачашйир цо, хIаьта промышленни Iи арахецара бетта план 101 процент кхоачашъяьй.

Уж толамаш доахача къаьстта дика къахьийгар электрически турбиннии цехий коллективаша. Керттерчеи гIона йолчеи оборудоване технологически режим нийса а лелаеш, цхьа авари хилийтанзар цу цехий болхлоша.

Октябра дезача цIейна йола къахьегама вахта толамца дIахьу турбогенераторий машинисташа Борисова Антонина Яковлевнас, Серокуров Гаврил Ивановича, Юрьева Лидия Петровнас, кхычар. Паччахьалкхеи план тIехкхоачашъяйтара доккха новкъостал дир Майгурова Софьяс кулгалдеча химически цеха коллективо а. Шоаш бахьаи долаш аппаратчикаша цкъа хьовзам хилийтабац теплоэлектроцентрала коллектива балха тIа.

Х. СУРУДЖАНЦ,
«Грозэнерго» объединене оператор.

МИШТА КХОАЧАШДУ ЮБИЛЕЙНИ ШЕРАРА ДЕКХАРАШ?

ХIАНА ТОЛХАДАЬД КОАРТОЛИЙ ФУ

Наьсарен района «Октябра 40 шу» яхача совхоза кхаш леладераша—хIара гектара тIара планах 87 центнер чуэца езача 90 центнер коартолаш кхее лаьрхIад. Ховш маларва, юртбоахама культураш чIоагIа хьувкъаяра дика кийчде деза лаьтта, хIаьта Iалашде деза кондиционни фу.

ХIана хьожаргда вай мишта кийчо яьй совхозе бIаьстан кхашкарча балхашта.

Эггара хьалха совхоза цхьоалагIча отделене вахар со. Планага хьежача укх отделене кхаш леладераш декхарийла бацар коартолаш дIае, дале а, 63 тонн коартолий фу Iалашде лаьрхIадар, отделене. Ерриге а фуна лаьрхIа коартолаш 30—35 сантиметр кIоаргал долаш траншеяш а яьха тIехнахьа лаьттан сома тIоаи чаи а дилла къайла хиннай гурахьа. Цхьабакъда, коартолашта фо масаза а чулатаргдолаш кIала а тIехнахьа а турбаш ехкаяцар. Садикъа яхкарах чIоагIа телхай уж. Коартолашта тIадийна зIиргаш иттех е совгIа сантиметр дIаьха да. ХIаьта коартолаш, дукха ловзаяь бурган санна мIаьда я. Цул совгIа фуна Iалашъяь коартолаш стандартах йоацаш геттара кагий а я.

Ховш да дIаювча боарамах йола коартол 50-грамм дозал долаш хила езилга. Бакъда, отделене Iалашъяьча коартолашта юкъе паггахьа мара нийслац из боарам болаш йола коартолаш, хIаьта уж а дукха йохкаеннай.

Коартолий тока заведующе дувц, Iай цкъа - шозза совхоза керттера агроном нов. Дзауров а волаш Iалашдаьча фунга хьежад шоаш яхаш, бакъда талхаш латта фу дIахо а ца талхийтара даь цхьаккха а хIама доацилга гучадаьлар хIанз коартолаш хьаьстача хана царга хьежача.

Духхьал цхьан кхоалагIча отделене мара яц совхозе коартолаш. Укхаза кхаш леладераш декхарийла ба 80 гектара тIа коартолаш дIае. Цу участка тIа дIае 260—270 тонн фу эш, хIаьта еррига а отделене Iалашъяь коартолаш шовзткъе итт тонн мара яц. Цхьабакъда, белгалдакха деза нов. З. Гиреева кулгалдеча отделене коартолий фу лорадара боккха теркам тIабахийта хиннилга. Ах метр гаргга кIоаргал долаш яьхача траншеяшка чутайсача коартолашта тIехнахьа а кIала а халданза фо чулаттаргдолаш турбаш ехка хинлай. Ил бахьан долаш кIеззига мара дIа ца къасташ, хIаьта дукха тIа а ца йоалаш дика Iангара яьннай коартолаш.

Иштта, дика Iангара яьхаяц коартолаш шеллагIча отделене. КхоалагIча отделене санна тIа ца йоалийташ коартолаш Iангара яхара йоакхо ца ярах уж чIоагIа тIаьлиннай. Геттара хала да ишта пхийтта сантиметр гаргга дIаьхденна зIиргаш вIаши кхотадалара уж харжа а вIашахъяха а.

ТIадаьннача зIиргаша коартолех чел йоаллаш хинна хьоанал хаозарах уж чIоагIа мIаьдъеннай. Еррига а отделене фуна Iалашъяь коартолаш 160 тонн я.

Фу бахьан да-теш совхоза директе а керттерча агронома нов. Заурова а шоаш Iалашдаь коартолий фу талха ца халхийташ Iангара даккхара цхьаккха а хIама ца дар? Цунна дала жоп дац совхоза кулгалхой.

Во латт бIаьстан кхашкарча балхашка боахкача механизаторий салоIа хьалаш вIаштIехьлахара гIулакх а. Совхоза кхаь а отделене цхьаккха а кхай тIарча станашка кхаш леладерашта салаIара хьалаш вIаштIехьлахадац. Электрически свет яц, хIаьта свет ца хилча приемник, телевизор оттае йиш яц. Цул совгIа массайолча бригадай цIеча уголокашка деша керда газеташ, журналаш дац, кхыметтел шашкаш, шахматаш яц. Массайолча тракторно - полеводчески бригадай станашка хьежа чакхваьлча цхьа хаттар отт: «Фу деш хиннаб-те совхоза кулгалхой бIаьстан кхашкара балхаш дIадолададалалца кхашкара станаш тоа ца еш?». Эсала я гойтара агиташи а. Совхоза станашкара помещенеш хIанз а тIехь кхыметтел кIираш теха а тоаяь а яц.

Совхоза кулгалхой сихха оарцагIбовла беза цIенхаштта болх тоабара.

М.-Р. ПЛИЕВ,
спецкор.

БОЛХ ТОАБАЬБ

Дика толамаш доах социалистически яхье яьннача «Электроинструмент» завода пхиъа цеха коллективаша. Реализаци яра квартала план ханал цхьа кIира хьалхагIа кхоачашйир завода коллективо, планал совгIа арахийцай 22 эзар сома маьха продукци. Балха деррига технико - экономически хьокхамаш тIеххоачашдаьд. Къаьстта белгалдаккха деза завода кварталах халданза ритмично болх бáь хилар. Цу гIулакха тIехьарча хана чIоагIа терко яьяр завода къахьегамхоша. Тоалый завода технически кийчо, кооперированни Iалашо яра бувзамаш чIоагIдаьд.

ХIара ден-бус бIаьш электросверлильни машинаш арахец заводе, царна реализаци ю. Цехашта юкъера социалистически яхь чIоагIъяра хIара дийнахьа итогаш ю баьча балха. заводерча радиоузле гIолла хьакхайкаю яькха моттиг. Хьалхара моттиг дукхагIа яьхача коллектива бетта юхье ду завода карара кара тела Ше байракх. хIаьта квартал чакхъяьнначул тIехьагIа 300 сом ахчан преми а лу. Чакхъяьннача квартале хьалхара моттиг яьккхай къона коммунист Зурабов Махьмад керте латтача сборочни цеха коллективо.

Цу цехерча Оздоев Даула участка коллектива тIадиллад чIоагIа бехктокхаме декхар: экспорта лаьрхIа я цар хьаю продукци. Балаев Ахьмада, Эвзиков Булата, Мальсагов Ахьмада, кхычар а дика кхетаду шоашта хьалхашка латта декхар, лакха дикал йолаш хул цар продукци.

Иштта дика къахьег сборочни цеха кхыйолча бригадаша а, масала, Бекова Миновси, Канищева Анна, Аушева Лиза, Горчханова Роза керте латтача бригадаша. Балха дикал лакха а йолаш 125 — 130 процент кхоачашъю цар нормаш.

Кхы дуккха а ба заводе Октябра юбилея сийна яхье баьнна хьинаре къахьегаш бола нах.

Б. ГАГИЕВ,
Наьсарен «Электроинструмент» завода планово-производственни отдела начальник.

УКХАЗА ВАЬХАВ СИЙЛАХЬ-ВОККХА ПОЭТ

ВАЙ МЕХКАРЧА дерригача халкъашта везаш ва сийлахь-воккха эрсий поэт А. С. Пушкин. Вай социалистически культурах дlахада йиш йоаца дакъа а хинна дlаэттай цlаккха а дерг1оацаш йола цун поэзи.

Тамаш яц из ваьха моттигаш а — Михайловское, Тригорское, Петровское, хlаьта иштта дузле вийначул тlехьагlа из дlавелла Святогорски монастырь а советски наха чlоагlа йоакхо еш дукхаезаши хилар.

Сийлахь-воккхача поэта иллешка екаль Псковски областера из мiiинг 1922 шера март бетта Пушкински заповедник я аьнна совнаркома декретаца хьа а кхайкайир, къоначa Советски республико къаьстта ха оттадаь лораеш а я.

Михайловскеца ювзаенна я Пушкина творчески биографе сийрдагlа йола оаг1онаш. Михайловски ссылке вахьийтале шоза а цул тlехьагlа массехказа а цига хиннача поэта цига яхьаьй бlаьннел совгlа произведени, цу даькъе «Борис Годунов», «Граф Нулин», «Евгений Онегина» юкъмоттигера кортош, «Юрт» яха крепостнически бокъонашта духьалара стихотворени, «Сона дагайоагlа безаме минуташ», «Iан бийса», «Мукlарло», «19-гlа октябрь», кхыяраш.

Хlаьта шин шера Iовахьийта Михайловске яьккха ха (1824 шера август бетта денз 1826 шера сентябрь беттага кхаччалца) Пушкина-творчество деглаяра даькъе лоархlамера этап хилар. Ссылка юкъекхаьчача хана. 1825 шера июле, ший доттагlчунга Вяземскега дахьийтача письмо тlа Пушкина язду: «Iа сона барт боаккхаргболаш селлара доккха хlама карагlдаьннад сона литература даькъе: романтически трагеди! «Борис Годунов» яха произведени дзъеш баьча балхах лаьца аьнна уж дешаш поэта вахаши керда произведенеш кхоллаши Михайловске яьккхача ерригача ханах аьннарг дархlа мегаргдолаш да.

Из дар цунах кlоаргга къаман поэт ваь, кердача реалистически литературана цунга юхь йолаяйта дола литературе карагlдаьнна хlама.

Таханара Михайловское — из я литературно-мемориальни музей.

А. С. Пушкина Шеп-музея ялх цlагlарча экспозице дувц Псковски юрта вахаш а произведенеш кхоллаш а поэта яьккхача ханах. Цун кабинете яда цун ший хинна хlамаш: Пушкина аьшка гlажилг, цо леладаь гениальни английски поэта Байрона портрет, кинжкаш тlадоадалу этажерка, цун гаргара хьаша хиннача А. П. Керна когашта кlаллотталеш хинна доха гlанд. Цlагlа-музее я пушкински биллиардлацара шараш, мебель, пхьегlаш.

Шенна-музейна пхи тlа мара гаьна доацаш дагlа хlанз халкъа юкъе хозахеташ «няне цlалг» аьле цlи йоаккхаш дола доккха доаца цlалг. Цу чу яьхай поэта няня Арина Родионовна.

Поэта усальбана юххера денз дlайоладу из усальба а санна Пушкина даь дас О. А. Ганнибала 18-ча бlаьшерене егlа парк. Цига эггара хозагlа йола алса — Хьехий аллея е Анна Петровна Керн 1825 шера июне Михайловске яра сийна цlи тилла «Керна аллея».

Пушкинах долча легендашцеи преданешцеи ювзаенна я Михайловски паркера моттигаш: «Юстара вувла гlайре», «Безаме парке», «Дото беса дакаш ягlа Iам».

Поккха дийхка хьу ягlача хозача Iама берда йисте гlола Михайловскера Тригорске бола шин километр бlаьха никъ. Укхаза, Красавица Сороти яхача хи йисте, лакхача гув тlа хиннай Пушкина кхоачарагlа болча доттагlий, ссылке ше волча хана из хlара денна хlана волаш аьнна хьоашалгlа волаш хиннача Осиповгlар-Вульфагlар имени.

Ший дукхача стихашка йийпай цо Тригорское. хlаьта цига баьхача ший доттагlашта — цlеннапна Прасковья Александровна Осиповайна цун бераштa Аннайна, Евпраксена, Алексейна дуккха лирически мугlарч хетадаьд поэта.

Хlанз музей чуйолча тригорски цlен йисттера денз дlайоладу башха-хоза Тригорски парк. Цун аллеяш духхьал тlайолх «Онегина гlанда», «Хохий форда юхерча пона», «Маьлха сахьаташта», «Хьун юкъерча халхарий зала».

Эггара хозагlеи безамегlеи я «Евгений Онегин» яхача романа турпала сийна цlи тилла «Татьянай аллея».

Михайловскера кхо километр гаьна, боккхача Iама берда йисте улл къаьнара Петровски парк. Укхаза, ший даь даь веший вийий П. А. Ганнибала имене. каст-каста хьоашалгlа воагlаш хиннав Пушкин Кучане яхача хозача Iама берда йисте гlолла.

Лохача хьехий аллеяш йола парк аьнна цlи хезача Петровски парке укх шера юхаметтаоттадердолаш да 1918 шера даьга ганнибаловски цlа.

Михайловскера къулбехьен оагlорахьа 5 километр гаьна, ихьан лакхача гув тlа ягlа 16-гlа бlаьшере юкъеяхача хана хьалъяйтача Святогорски монастырера кlайча тlох етта Успенски собор.

Iовахьийта волаш Пушкин каст-каста ихав монастырски ярмаркашка. Ахархочун гlирс тlа а бийха наха юкъе латташ дуккха ханаш яьхай цо цига гуллуча наьха къамаьлашка. бlарташ дайнача наьха иллешка ладувгlаш. Монастырерча вахарах шийна зеденна хlамаш тlехьагlа «Борис Годунов» яхача ший драма тlа хьахьекхад Пушкина.

Хlанз Пушкина дуэле вахарах, валарах, дlаволларах дувцаш йола музей я монастыре.

Пушкин венна 4 шу даьнначул тlехьагlа мрамори чурт дегlад цун борза тlа. хlанз а дагlаш да из чурт.

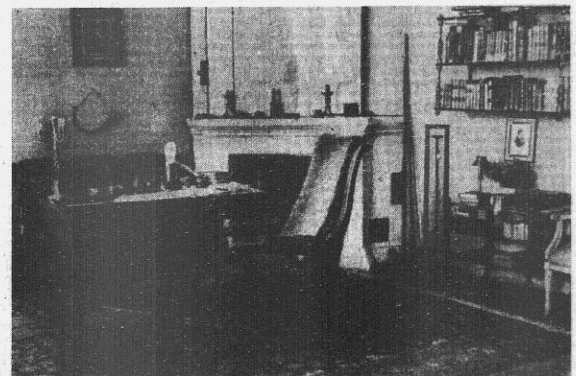
Хlара шера укхаза, пушкински Михайловскеи Тригорскеи гениальни поэта каша тlа 300 эзар совгlа саг воагlа вай мехка массе миIингера а доазол дехьара а. Пушкина тlалолача «халкъа такилгах» вай деношка шера никъ хиннаб.

«Тамашаш сел дукха а яц дунен тlа, — язду поэта Дудин Михаила музеерча «Хетаденнарий книга тlа. — Пушкински моттигаш — шоаш я тамашаш. хlаьта, гучох, укхаза мара хьалкхе йиш йоацаш хинна хила тарлуш я-кх вай эрсий поэзе тамаш — Пушкин».

Шаккха а бовц Пушкинацара, цун поэтически гений хьалкхийнача моттигашцара советски халкъа безам.

В. БОЗЫРЕВ,
Пушкински заповедника Iилман даькъера директора заместитель.

Сурта тlа: А. С. Пушкина кабинет.

БАРКАЛ ШОАНА

Цкъаза вlалла хlама эца лаьрхlа веце а юххе гlолла тlехьвоалаш чуотта дог доагlа цхьайолча тика чу.

Из санна йолчарех я Гудермески горторга № 4 йола тика. Барттайна коллектив я цу тика чу болх бер — заведующи Старущенко Анна Алексеевна, продавецаш Султанова Зинаида Абдулмажидовнаи Цыганова Софья Артемовнаи. Царех цаl къоастаяь ювца йиш яц. Хlана аьлча кхоккхе массанеца а Iымерза, безаме, эшшача гlулакх де кийча я.

Тика цlена я, йоагl-йоагlаче дlаоттаяь латт продукташ, хоза кийчъяь витринаш — из да дукхагlа ийдархой безам тlаозар. Чlоагlа раьза ба царна къахьегамхой. Из гучадоал жалобаи предложенеи книжка тlа хьежача.

Цхьаь цаl йоазув дац укхаза ийдархо моллагlча хlамана раьза воацаш даь. Нагахьа санна ийдархоша хаьтта цхьадола товар тика чу доацаш хилча из сиха хьатlада хьож заведующи. Из тхона тхоашта а ийдархошта а пайдане да, — йоах нов. Старущенкос.

Ткъо, ткъаь шиъ эзар сома мах бу тика бетт-бетта. Из планах доагlачул а дуккха дукхагlа хул. Масала, дlабахача бетта план 101,5 процент кхоачашъяьй цар.

Ийдархошта лерттlа гlулакх а деш хьабоагlа тика продавецаш Султанова Зинаидаи, Цыганова Софьяи, заведующи нов. Старущенко. Цудухьа оал царна массане а баркал.

В. НЕЧИТАЙЛО,
Гудермеса локомотивни депо машинист.

ФУТБОЛ

ХЬАЛХАРА КОТАЛО

Чlоагlа кхаъ хинна, гlозбаьнна дlа-юха къаьстар самардийнахьа Орджоникидзе цlерагlча стадионе гулбенна хинна футбол езараш. Из тамаш а яц. Цу цхьан матче «Терека» спортсменаша йиъ бургац чутехар Калининградерча «Балтика» наlараштa. Дукха ха я грозненцашта шоай команда иззал йоккха счет йолаш котйоалаш ца гу.

...Шинна командас сиха дlайолаю матч. Атаке чухьелх калининградцаш. Цхьабакъда, цу минота юхь контратака ю фусамдаьша. Аьттехьарча саьнгара А. Жердева хьатеха бургац кхы юха сона ца еш чутехар штрафной майдан тlа кхаьчача полузащитника В Вырыпаева. Из яр укх шера «Терека» чутеха эггара хьалхара бургац.

Бакъда, шийна тlехьа кхы а хьийха хиннаяр цо. Массехк минот йоаллаше а «Балтика» цхьан футболиста кулг тохарах пенальти хьожаю хьаьнашта. Иштта, шоллагlа бургац чутехар полузащитника В. Салькова. Счет кхы хувца ца луш чакхъяьлар магча хьалхара 45 минот.

Шоллагlча тайме сихагlа лова калининградцаш. Фуннагlа даь инициатива шоашкахьа дlаяккха а ца эша а хьажа гlерт уж. Цхьабакъда, тешаме лова грозненций защита.

Шоашкахьа. совле хиларах кхоачамбеш бац фусамдаьй. Тlехь - тlехьагlа чlоагlлу цар атакай низ, дукха болх бу нападающеша, шоашта могачох парна гlо ду полузащитникаша а кхыметтел защитникаша а. Къоначa централи нападающе Е. Толстова массехк защитникех тlах а ваьнна чутеха бургац хьалацнаэр «Балтика» вратара Юдина. Матч чакхъялалехьа цlаькха а белгалваьлар Толстов. Къаьстта хоза яр цо тlеххьара ийъдагlа чутеха гол. Къоначa футболиста боккха толам ба из.

Футболах «А» класса шоллагlча лиге Советски Союзе хьалхара моттиг яккхара йола шин тур чакхъяьнначул тlехьагlа кхо очко яьккхай «Терека» футболисташа.

М. МУСИЕВ.

ДЕШАРХОЙ—ЮБИЛЕЙНА

Гаргакхоачаш доагlача Октябра цейна боккхагlбараша санна совгlаташ кийчлу пионераша а. Дукха болх бу укх деношка тха школа пионерски организаце. Къаьнарча большевикаца. Граждански Даьй-мехкеи тlемашка хиннарча вlашагlбетталу уж. Дешархоша къаьстта сакъердаме ладувгl советски наха моастагlчох латаш хьахьекхача деналах а майралах долча дувцарашка. Каст-каста дешархошта хьалхашка къамаьлаш ду Даьй-мехка тlем тlа хиннача тха школа хьехархочо А. К. Буренинас, завхозо И. Ф. Фарицке, пенсионера, Граждански тlема доакъашхочо С. Мондиева, къаьнарча большевика пенсионерка Д. Т. Сайдаевас. Дешархой каст-каста из йолча бахе хул, цун цlагlа де дезарашка хьож.

Советски Союза Турпала Нурадилов Ханпаша цlи лелаю тха школа пионерски дружино. Цун вахарах а тlема гlулакхех а лаьца уголок кийчъеш ба дешархой. Школана Нурадилов Ханпаша цlи тиллийтара тlехьа къовсам лоаттабу дешархоша. Къаьстта теркам тlабохийт хьехархой коллективо классеи сахьаташка, линейкашка, беседашка, урокашка, школа пенгазеташка дешархой шоай Даьхе езаш хьалкхебара, эшшача хана цунна гlулакх де уж кийча хилийтара.

«Тlема сийлен». «Москва—турпала город» яха уголокаш я школе. Хlанз Октябра юбилея хетаяь стенд, В. И. Ленина вахара хетаяь музей кийчъеш ба дешархой. Хlаьта 9-гlа Май хьатlакхоачаш «Лораелаш вай даьхе, кlаьнкаш!» яха стенд кийчъергья.

Дукха болх бу тха дешархоша шоай юрт хозъяра, тоаяра. Х. Нурадилова цlерагlча улица тlа гаьнаш егlай цар. Хlанз гаьнашта гоннахьара лаьтта оахкаш, кlира тохаш школа беш тоаеш ба уж.

Октябра юбилейна кийчо яра штаб вlашагlйеллай школе. Хlара пионерски отряда йоагlаш йола задани еннай. Ераш я царех цхьараш: Граждански Даьй-мехкеи тlемай доакъашхой хьалаха, цар вахарахи тlема гlулакхехи лаьца дувцараш язде, сурташ гулде; школа выпускникаш мичахьа, фу деш ба тахка; «Ачхой-Мартан — 50 шера» яха стенд кийчъе, иштта кхы дlахо а.

ДикагIа сочинени, дувцар стихотворени язъяра, сурт диллара, пенгазет арахецара дешархошта юкъе конкурс дlакхайкаяьй оаха. Комиссе хьакъоастаяь материал школа выставке хьокха лаьрхlад.

Р. ДОМБАЕВА.

ХАОТТАМ

Тахан республикеи Грознеи енхан латтаргья. Малхбоаленгахьара гlийло мух хьекхаргба. Грозне 14—15 градус, республике 10—16 градус йlовхал латтаргья.

Кхоанеи ломмеи морхаш а йолаш хаоттам хила тарлу. Йоачан хургьяц. Бийсанна республике 1 градус шелалгара 4 градус йlовхалга кхаччалца, дийнахьа 10 — 15 градус йlовхал а йолаш хаоттам хила тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Редактора зам. А. А. МЯКИЕВ.

США КОМПАРТЕ ЗАЯВЛЕНИ

НЬЮ-ЙОРК, 5 апрель. (ТАСС). Селхан кепайоазонна ше яьча заявлене тlа Вlашагlкхийттача Штатий Коммунистически парте могайир Маккарэна даьссача законага хьежжа гlоттадаь США КП-ана духьалара судебни дош хьадаккха аьнна США юстице министерства яь решени. Вlашагlкхийттача Штаташка конституционни бокъонаш бахьан долаш лоаттабеча къовсаме яьккха котало сана лоархl из Коммунистически парте. Американски коммунисташа баркал йоах Маккарэна законах судага гlолла тlаккхувш укх 16 шера хало эза Коммунистически парти хьаллоацаш хиначa эзараш а эзараш а болча американски граждашта.

Ший заявлене тlа США Компарте шоай мехкахой тlахьех антиамерпкански гlулакхаш тахкара йола викалий палата комисси дlаякхийта оарцагlбовлара. коммунисташта тlехьа кхадж тассара йола бокъо а тlехьа, халкъа граждански бокъонаш юхаоттаяйтар духьа къовсам лоаттабара.

Цунах аьттув бала тарлу, йоах а заявлени чакхйоаллача, граждански бокъонаш бахьан долаш лоаттабеча къовсаме агрессеи тlемеи политика дlаяккхара даькъе.

Доазол дехьара

КИТАЕРЧА СОБЫТЕЕХ «ЮМАНИТЕ» ЯЗДЕР

ПАРИЖ, 5 апрель. (ТАСС). Газеташеи радиоси «псевдореволюционераш» ба, «капиталистически наькъаца болх», «революце ала боабе гlерт» яхаш бехке беш болча республика председателах Лю Шаоцинах а Китая Коммунистически парте генеральни секретарах Дэн Сяопинах а духьал гlерташ хилар бахьан долаш Китае, гучох, «культурни революце» керда фаза дlайолаеннай, — язду Китаера хьал дувцаш долча «Юманите» яхача газето.

Пекине «сийлахь - йоккха пролетарски культурни революци» оалаш йолчун керттерча белгалонех цаl я пролетарски секторашка — заводашка, шахташка — партена меттел эскар оттадар, язду дlахо «Юманитес».

«Культурни революци» теннача моттигашка, язду дlахо «Юманитес». алапеш тlаккхеташ дац, премеши кхыйола льготаши лоадамбоацаш я, цхьабакъда, къахьегамхоша яьхараш а, «Экономизмана» духьала къовсам лоаттабу яхаш, бахьан а доахаш, тlера дlайовх. Болхлошта, язду «Юманитес», «материальни торонаш эшае гlерт цунах керттера революционни денал а лорхlаш».

Мао Цзэ-дунеи из хьаллоацаш йолча группои йоах, дего къоабал а деш, берриа къахьегамхой шортта кхоачам болчеи дикагlа долчеи вахарга кхача гlертилга «частни собственностаца безам хилар», «революционни уйла» дlаккхоссар, «зуламе индивидуализм хьалха яхар» санна лоархl шоаш.

«Ше шийна эшам беш йола из монашески кораль болхлой класса а хlаьта иштта ахархошта а качйоллара, — язду «Юманитес», — кхетадеш да, эскар юкъедаккха дийза хилар».

Новоорлеански суде

НЬЮ-ЙОРК, 6 апрель. (ТАСС). Клей Шоу, хьалха хинна «Интернейшнл трейд март» яхача компане директор, тахан официально судага гlолла бехктокхаме эзар президент Джон Кеннеди вера духьа баьча барта юкъе дакъа лацарах. Шоу судага гlолла бехке веш дола дош гlоттадаьд Новый Орлеана окружной прокурора Джим Гаррисонеи новоорлеански йоккхача жюреи.

Цlаьха яцар селхан хинна суда заседани. Ше бехке вац аьнна хьакхайкадир Клей Шоу.

Суда процесс ше, кепайоалонна хетачох, массехк беттал хьалхагlа дlайодалургьяц. Шоу защитникаш из бехке веш йола материалаш гулъе Гаррисона ца кхер дог доахаш, сихъе гlерташ бале а.

Гаррисона деш долча тохкамашта финансировани яра «бакъдари хьахиннари» яха комитет вlашагlъеллай Новый Орлеане. Комитета кулгалхоех цхьанне — мехкдаьтта промышленника Джозеф Ролта 4-ча апреле Мехико-сиге хиннача пресс-конференце хьакхайкадир, Вашингтони кхыдола геттара доккхий низаши тохкамаш дара новкъарле е а президент Кеннеди вера бокъонца долча бахьанехи из вувлга вlашагlделларехи дола бакъдар къайла дахьа а гlерг.

ВОРХlАЛГlА ХЬУВКЪАМ ЧУЭЦАР

Укх деношка каст-каста бlаргагу кубински учреждеией наlараш тlа хьалъэхка дада укх тайпара табличкаш: «Тхо дерригаш а кхашка да. Ийълагlа миллион бахьанце къовсам лоаттабеш да тхо!».

Ялх шу хьалха маьхах отта а баь мехках чубеннача контрреволюционерашца къовсам оттабе салтийи мелисанои колоннаш ихача наькъашка гlолла хlанз бlаьш автобусаши грузовикаши яхай шоаш раьза а хинна балха арабаьнна нах тlа а багlаш. Хlанз цу нахагара керттера герз да мачете — лаьрххlа шекара тростник теда аьнна даь урс. Городашкара итташ эзараш нах мехкарча юртий райоташка бахаб геттара дика хьийкъа «кlай дошув» чуэцача а юрта боахамерча кхыча балхашка а традиционни къахьегама кампани йолча хана — «Плайя-Хироне котало яккхара ах бетта» — дакъа лаца, аьнна.

Ворхlалгlа халкъа хьувкъам чуэцилга геттара сихденнад хlанз Кубе. Дика камаьхал а йолаш из дlадоладаларо дуккхоча даькъе Iалашдир хьувкъамаш чуэцара гlулакх дlахо а дика делилга. Тростникана переработка яраи шекар хьадараи хьалхагlа цlаккха я мехка бlарга ца яйна темпаш кардерзара даькъе юххьанце карагlдаьннача кlамаша кубински къахьегамхошка торо хилийтар. Дунен халкъашта юкъера кхалваьха ди тlакхоачаш «кlайча дошон» 3 миллион тонн хьае. Из хул соахкарчул 26 ди хьалхагlа. Геттара чlоагlа хьинар айденнача хилкъо 20-гlа март тlакхоачаш кхы а 1 миллион тонн шекар делар, хlаьта республика керттера рузкъа шекар мэ дий. Шоай берригача низаца болх беш я 142 шекара завод. Итт предприяте хlанзлехьа шоай сезон чакхъяьккхай.

Хlанз укх сахьате цlейна хьалхарча вахте утташ ба Паргlатои островe къахьегамхой. Хьувкъам чуэцача хlанзара темпаш лаьгl на йолийте. Плайя-Хироне котало яьккха сийлахьара шера тlакхоачаш цар хьадергда пхелагlа миллион тонн шекар. хlаьта ерригача тростниках шекар делга йисте доаккхаргда май бетта шоллагlча декаде.

Белгалдаккха деза, дерригача халача балхашта механизаци яра боарам дикка лакхбар бахьан долаш вlаштlехьдаьннад иштта сиха хьувкъамаш чуэцилга. Мехка плантацешка балхаш деш я эзарнел дукхагlа советски комбайнаш — соахка хиннарел 250 машин дукхагlа, хlаьта иштта цига балхаш деш бlаьш грузовикаш а я.

Кlезига лоархlам болаш дац лакхара механизаци а йолаш тростник дlанийю пункташ яхкар а.

Гавана.
(Телефонаца).

М. РОЙ,
АПН соб. корр.

Iаьрждоллара бос—сийна

Монс яхача бельгийски города гаьна йоацаш уллача Касто яхача юрта урагlъяхай НАТО сийна байракх. Инарала Лимэн Лемнитцера цу церемонеца белгалдаьккхар цу тlема блока лакхехьарча командоване штаб Францера Бельге хьаяр.

Сенсаце оамалехьа хиланзар Кастора событи. Фонтенбло хиннай штаб, хlаьта хlанз из бельгийски цхьан эlамигача юрта яхай. Дог айленна хулга дlадаланза ва инарал Лемнитцер. Цо доал деш цунна кара цхьа миллиони ах миллиони салтий ба. Цо царна керда приказ деннад, долла хlама а хьалхагlа санна дlагlоргда, аьнна, хеталу.

Боккъаллар аьлча, лоадама хlама ца эшаш, таьзата хьисапе хилар церемони. НАТО сийпача байракха тlеххьа урагlъяхача байракхашта юкъе Францe къаман кхо бос бола байракх ца хиларах хинна Iацар из иштта гlайгlане. Францена тlеххьа тlехьа цу юкъера дlабала ловш-м кхы дуккха а хургбар. Хlанз цхьачена а эшаш хетац НАТО тlема блок. Цхьабакъда, цунна, хьалхагlа а санна, мутlахьа ба Боннера бараш. Бакъда, Вашингтоно а хlанз а тlехь дог доах ший атлантически цхьоагlонхоша герзашка дукхагlа ахча дохийтилга вlаштlехьдаларга. Цхьабакъда, ший кердача кхайкарал тlа папа Павел VI укх деношка селла чlоагlа тешадеш аьннача тайпара, хlанз герзаш, хьисапаца ца хиларал совнагlа, кхераме а зене я да.

Март бетта юххье Бельге хулга нийсделар шун комментатора. Бельгийцаш чlоагlане чlоагlа йовкъа долаш ба Лемнитцера штаб шоайнига хьаяр. Монсана гонахьарча кагийча юрташка, гlоръяьнна йола Ватерлоо арен районе моллагlа долча цlеной пенаш тlа мелаца а къоаламашца а даь йоазош дайра сона: «НАТО — яхийта Бельгера!» «Бельги НАТО-на юкъера хьаяла еза!»

4-ча мартерча дагадоагlаргдолча дийнахьа дукхача наха дакъа а лоацаш Брюсселе хиннача йоккхача демонстраце а яйра сона цу тайпара лозунгаш — геттара доккхийча аладашца язъяь-м яр уж. Америка Вьетнаме лелабеча аккхача, къизача тlема духьала бельгийцаша еш йола протест яр из демонстраци. Цхьабакъда, — «Сацийта Вьетнама Демократически Республикана бомбаш еттилга!» яхача транспаранта юххе гlолла бельгийски столица керттерча улица тlа гуш я плакаташ: «Американцаш, цlагlо!» «Хьадовргда вай НАТО-на юкъера!»

НАТО байракха сийна бос эlамигача Бельгена Iаьрждоллара маlапе ба. Цунах доаллаш да герзашта кийчо елга сихдар, из вий яхарг шийла тlом дlахо хьолга. Из духьала я машаре баха безам болча берригача европейцаи хьаштаашта.

Дувцаш хоз, кастта «керда декхар» хьалхашка оттадергдолаш я Атлантически блок, яхаш, — тlом а боацаш, Малхбоалей Европа мехкашцара сотрудничество. Европейски Малхбузен политикаш ба уж хабараш хьедераш. Цхьабакъда, из иштта хилча эшаргйолаш яй Кастора штаб. Инаралашта — цу даькъе хьалха хиннача гитлеровцашта а — кхы гайпа болх бала безар. Цхьабакъда, тlом мара, цхьаккха а кхыдар де ка яргйолаш бий-хьогl уж?

Б. ЛЕОНТЬЕВ,
АПН комментатор.

Бейрут — дунен къаьнагlча городех цаl я. Цун историен юкъейоагlа финикийски паччахьалкхе тоаенна лаьтта ха, цунна дагадоагlа Македонский Александра даь тlемаш, Римски импере доал деш хинна ха. Тахан а тlехьа археологашта а гlишлошъераштa а города тайп-тайпарча моттигашка корайоагlа къаьнача культурах юхейиса хlамаш. Дукха ха йоацаш цlеноштхьалдара котлованаш йоахаш ливански столица юккъе гучаьннай Римски импере хана яь гlишлош.

СУРТА ТlА: Баб-Идрисс яхача улица тlа даь гlишлой доакъош.

П. Егорова сурт.

ТАСС фотохроника.

БОКЪОНАШ ТЕЛХАЕРАШТА — АДМИНИСТРАТИВНИ ТlАХЬОЖАМ

Зуламаш ца хилийтар духьа административни наькъаца чакхдоахача гlулакхашта нийсса, шоаш болчча моттигашка къахьегамхошта юкъе беш бола кхетама болх чlоагlбе декхарийла ба предприятейи организацейи кулгалхой а хlаьта иштта общественни организацеш а.

Административни тlахьожам вlашагlболланза баргбоацаш лаьрхlад, лийца боахкачара цlабаьхкача цхьаболча нахага хьежара, царга зуламаш ца дайтара, царна кхетам балара.

Из тlахьожам лоаттабергба цу хьакъехьа чlоагlъяь араьккхача Положенега хьежжа.

Ленински района милице отдела цу Положенега хьежжа хlанзле чакхдоах цхьадола практически гlулакхаш лийцачара мукъабаьнна цlабаьхкача наха административни тlахьожам оттабара даькъе.

Шелкоплясов Виктор Иванович, лаьцачара цlавеначул тlехьагlа, ше вахача моттиге а воле,л, корта бохо малараш мел, наркотически веществаш увз. Каст-каста цlагlа халахетараш доах, цхьаннахьа а болх беш вац. Цудухьа боагlаш болча соцамга хьежжа Шелкоплясовна 6 бетта административни тlахьожам оттабаьб, цхьайола бокъонаш йийхкай. Масала, Шелкоплясовна дийхкад сайрийна 6 сахьат даьлча денз Iуйрийна 6 сахьат даллалца цlагlара ара ваьнна городе гlолга, дукхха нах вlашагlкхетача моттигашка, города рынкашка, Московски улицагlа хулга, милице органашкара мукъа боацаш городал аравалга.

Соцамах, Шелкоплясов декхарийла ва хlара шоаттадийнахьа шийна оттадаьча сахьата милице Ленински райотделе а вена, регистраци яйта а лакхе бийцача соцамо яхаш дар кхоачашдеш хиларах отчет яла а.

Из тайпа административни тlахьожам оттабаьб дуккхаза суд еш чувийхкача Головач Юрий Борисовича а. Лаьца ваьллачара цlавена Головач тоалургволча наькъа тlа ваьнлавац, дуккха нах вlашагlкхетача моттигашка веха а волаш гучавувл, дечкъораш ду.

Царна санна бокъонаш йийхка нах кхы а ба:

Цу тайпара гуччахьара административни тlахьожам оттабаь нах бехктокхаме оз административни порядках санна, иштта уголовни порядках а, нагахьа санна административни органаша даьча соцамаш тlа оттаяь бокъонаш цар толхайича.

И. АЙДИНОВ,
гор. Грозне Ленински района прокурор.

ЛадувгIа

РАДИО: 6.30—Нохч-ГlалгlIайчен лаьттаделадерхо (нохчий меттала). 6.45 — Ашарш. 6.50 — Хоамаш. 7.10 — «Грозненский рабочийн» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Программа. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Ашараш. 8.30 — Къона тlехье (нохчий меттала). 8.45 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — «Беке къонгаш» яхача Боков Ахьмеда книжка тlара цхьа дакъа (гlалгlай меттала). 16.25 — Концерт. 16.45 — Керда хоамаш (гlалгlай меттала). 17.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 17.15 — Белгала дола музыкальни денош (эрсий меттала). 17.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.00 — Москва. 18.30 — «Къонал» (нохчий меттала). 19.00 — «Зори Кавказа» яха радиожурнал.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНЕ: 18.00 — «Хьай Дай-мохк дукха а беза, бовза а бовза». Ленина Кавказе бахкийтараш. 18.25 — Берашта дола фильм. 18.45 — Дунен мехкашта юкъ латтача хьалих дола къамакл. 19.00 — Киножурнал. 19.10 — «Старт» яха телевизионни журнал. 19.40 — Бакъдолчох даьккха фильм. 20.00 — Шоана бераш! 20.10 — Заявкех оттадаь концерт. 20.55 — «Гангстеры и филантропы» яха художественни фильм. 22.20 — Кинолюбителий клуб.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный Ленина улица, 11 (3-гlа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. 3-39-11; бехктокхама секретара—3-34-38; партийни вахареи, культураи, промышленностеи отделий — 3-42-30; юрта боахамеи письмойи отделий — 3-42-28;

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем— 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05090, Заказ 1732.